

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ หาความถี่และคำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ผู้วิจัยทำการศึกษาในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านการวางแผนการสอน

การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การคัดเลือกเนื้อหา

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเลือกเอกสารตำราอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล

กำหนดการวัดและการประเมินผล

จัดทำใบประมวลรายวิชา

2. ด้านการดำเนินการสอน

ขั้นตอนการสอน

วิธีการสอน

สื่อการสอน

3. ด้านการวัดและการประเมินผล

วัดประสงค์เวลาที่ดำเนินการวัดและประมวลผล

เวลาที่ดำเนินการวัดและประมวลผล

วิธีการหรือเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปสาระสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	15	83
หญิง	3	17
2. อายุ		
35 - 40 ปี	5	28
41 - 50 ปี	2	11
51 - 60 ปี	4	22
61 - 70 ปี	6	33
71 ปี ขึ้นไป	1	6
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาเอก	-	-
ปริญญาโท	16	90
ปริญญาตรี	1	5
อื่นๆ	1	5
4. สถาบันที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด		
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	16	90
สาขาจิตรกรรม มหาวิทยาลัยแห่งรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา	1	5
ประกาศนียบัตร เครื่องเคลือบดินเผา (Ceramic) C.A.L.A.L., Rome	1	5

ตารางที่ 1 (ต่อ) สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
5. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด		
จิตรกรรม	7	40
ประติมากรรม	5	28
ภาพพิมพ์	4	22
ศิลปะไทย	1	5
อื่น ๆ	1	5
6. ตำแหน่งทางวิชาการ		
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	1	6
ศาสตราจารย์	2	11
รองศาสตราจารย์	6	33
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	1	6
อาจารย์	8	44
7. ประสบการณ์ด้านการสอน		
10 – 20 ปี	9	50
21 – 30 ปี	4	22
31 – 40 ปี	4	22
41 ปี ขึ้นไป	1	6
8. สถานที่ทำงานในปัจจุบัน		
8.1 ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	2	11
8.2 ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	3	16
8.3 ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	3	11
8.4 ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	3	16
8.5 สาขาวิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1	6

ตารางที่ 1 (ต่อ) สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
8.6 สาขาวิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1	6
8.7 สาขาวิชาภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1	6
8.8 สาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	3	16
8.9 สาขาวิชาภาพพิมพ์ ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	1	6
8.10 ภาควิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	6
9. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ที่สอน		
ปริญญาบัณฑิต	18	100
ปริญญามหาบัณฑิต	15	83
10. สาขาวิชาที่สอน		
จิตรกรรม	6	33
ประติมากรรม	5	28
ภาพพิมพ์	4	22
ศิลปะไทย	3	17
11. วิชาที่สอน	18	100
วิชาปฏิบัติ	11	61
วิชาบรรยาย	18	100
ควบคุมศิลปนิพนธ์		

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของอาจารย์ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. เพศ อาจารย์ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 83 และ เพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17

2. อายุ อาจารย์ส่วนมากมีอายุระหว่าง 61 - 70 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28 อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11 อาจารย์ที่มีอายุ 51- 60 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 อาจารย์ที่มีอายุ 41- 50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และ อาจารย์ที่มีอายุ 71- 80 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6

3. วุฒิการศึกษา อาจารย์ส่วนมากสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และ อื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

4. สถาบันที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด อาจารย์ส่วนมากสำเร็จการศึกษาสูงสุดที่คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 90 สาขาจิตรกรรมมหาวิทยาลัยแห่งรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และประกาศนียบัตร เครื่องเคลือบดินเผา (Ceramic) C.A.L.A.L., Rome จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

5. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด อาจารย์ส่วนมากสำเร็จการศึกษาสูงสุดในสาขาวิชาจิตรกรรม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 40 สาขาวิชาประติมากรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 สาขาวิชาภาพพิมพ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 สาขาวิชาศิลปะไทย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และ สาขาวิชาอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

6. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ส่วนมากดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เกียรติคุณ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44

7. ประสบการณ์ด้านการสอน อาจารย์ส่วนมากมีประสบการณ์ด้านการสอน 10-20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 21-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6

8. สถานที่ทำงานในปัจจุบัน อาจารย์ส่วนมากมีสถานที่ทำงานในปัจจุบันคือ ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย

ศิลปากร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16 สาขาวิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 สาขาวิชาประติมากรรมคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 สาขาวิชาภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 สาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16 สาขาวิชาภาพพิมพ์ ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และ ภาควิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6

9. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ที่สอน อาจารย์ส่วนมากสอนระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และ ระดับปริญญาโทบัณฑิต จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 83

10. สาขาวิชาที่สอน อาจารย์มีกระบวนการสอนสาขาวิชาจิตรกรรม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33 สอนสาขาวิชา ประติมากรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 สอนสาขาวิชาภาพพิมพ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และ สอนสาขาวิชาศิลปะไทย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17

11. วิชาที่สอน อาจารย์ส่วนมากสอนวิชาปฏิบัติ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 สอนวิชาบรรยาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61 และ ควบคุมศิลปนิพนธ์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
12. ภาระงานด้านบริหาร		
คนบดี	4	22
รองคนบดี	6	33

ตารางที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
หัวหน้าภาควิชา	7	39
หัวหน้าสาขาวิชา	3	17
อื่นๆ	5	28
13. ผลงานทางวิชาการ	3	17
ตำรา	-	-
หนังสือ	14	78
บทความเกี่ยวกับศิลปะ	-	-
บทความวิจัยทางศิลปะ	5	28
บทความอื่นๆ		
14. ประเภทของงานศิลปะที่สร้างสรรค์	7	39
จิตรกรรม	3	17
ประติมากรรม	3	17
ภาพพิมพ์	3	17
ศิลปะไทย	3	17
สื่อผสม (Mixed Media Art)	3	17
ศิลปะจัดวาง (Installations Art)	-	-
อื่นๆ		
15. จุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ	6	33
ค้นหาเทคนิคใหม่ๆ	5	28
พัฒนาตนเอง	5	28
เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน	5	28
แสดงงานนิทรรศการ		
16. จำนวนงานสร้างสรรค์ศิลปะต่อปี		
น้อยกว่า 10 ชิ้น	5	28
10 - 30 ชิ้น	2	11
31 - 50 ชิ้น	1	6

ตารางที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
50 ขึ้น ขึ้นไป	1	6
ไม่ระบุ	9	50
17. เคยทำวิจัยด้านศิลปะ		
ไม่เคย	4	22
18. เคยเป็นอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรในสถาบันอื่น	14	78
เคย		
ไม่เคย	16	89
	2	11
19. เป็นกรรมการตัดสินการประกวดศิลปกรรม		
เป็นประจำ	16	89
บ้าง	2	11
ไม่เคย	-	-
20. การแสดงงานนิทรรศการ		
20.1 เคยแสดงนิทรรศการเดียวในประเทศ		
เคย	9	50
ไม่เคย	9	50
20.2 เคยแสดงนิทรรศการเดียวต่างประเทศ		
เคย		
ไม่เคย	3	17
20.3 เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มในประเทศ	15	83
เคย		
ไม่เคย	13	72
	5	28
20.4 เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มต่างประเทศ		
เคย		
ไม่เคย	12	67
	6	33
21. รางวัลและเกียรติประวัติ		
21.1 เคยได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปกรรมระดับประเทศ		

ตารางที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เคย	18	100
ไม่เคย	-	-
21.2 เคยได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปกรรม	18	100
เคย	-	-
ไม่เคย		
21.3 เคยได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปกรรมนานาชาติ	5	28
เคย	13	72
ไม่เคย		

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

12. ภาระงานด้านบริหาร อาจารย์เคยปฏิบัติงาน คณบดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 รองคณบดี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33 หัวหน้าภาควิชา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 39 หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 และ บริหาร อื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28

13. ผลงานทางวิชาการ อาจารย์ส่วนมากมีการเขียนตำรา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 บทความเกี่ยวกับศิลปะ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 78 และ บทความอื่นๆ อีกจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28

14. ประเภทของงานศิลปะที่สร้างสรรค์ อาจารย์ส่วนมากสร้างสรรค์งานศิลปะประเภท จิตรกรรม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 39 ประติมากรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ภาพพิมพ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ศิลปะไทย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 สื่อผสม (Mixed Media Art) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 และ ศิลปะจัดวาง (Installation Art) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17

15. จุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ อาจารย์ส่วนมากมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อค้นหาเทคนิคใหม่ๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33 เพื่อพัฒนาตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 และเพื่อแสดงงานนิทรรศการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28

16. จำนวนงานสร้างสรรค์ศิลปะต่อปี อาจารย์ส่วนมากมีการสร้างสรรค์ศิลปะในแต่ละปี น้อยกว่า 10 ชิ้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 สร้างสรรค์ศิลปะในแต่ละปี 10 - 30 ชิ้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11 สร้างสรรค์ศิลปะในแต่ละปี 31 - 50 ชิ้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 สร้างสรรค์ศิลปะในแต่ละปี 50 ชิ้นขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และไม่สามารถระบุ จำนวนงานสร้างสรรค์ศิลปะ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50

17. การทำวิจัยงานศิลปะ อาจารย์ส่วนมากไม่เคยทำงานวิจัยศิลปะ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และไม่เคยทำงานวิจัยศิลปะ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

18. เคยเป็นอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรในสถาบันอื่น อาจารย์ส่วนมากเคยเป็นอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรในสถาบันอื่น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 89 และไม่เคยเป็นอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรในสถาบันอื่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11

19. อาจารย์ทั้งหมดเคยเป็นกรรมการตัดสินการประกวดศิลปกรรม มีอาจารย์ 16 คน เป็นกรรมการตัดสิน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 89 และมีอาจารย์ 2 คน เป็นกรรมการตัดสินการประกวดศิลปกรรมบ้าง คิดเป็นร้อยละ 11

20. การแสดงงานนิทรรศการ อาจารย์ส่วนมากเคยแสดงนิทรรศการเดี่ยวในประเทศ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ไม่เคยแสดงนิทรรศการเดี่ยวในประเทศ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เคยแสดงนิทรรศการเดี่ยวในต่างประเทศ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ไม่เคยแสดงนิทรรศการเดี่ยวต่างประเทศ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มในประเทศ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72 ไม่เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มในประเทศ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มต่างประเทศ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 67 และไม่เคยแสดงนิทรรศการกลุ่มต่างประเทศ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33

21. รางวัลและเกียรติประวัติ อาจารย์ทั้งหมดเคยได้รับรางวัลจากประกวดศิลปกรรม และมีอาจารย์ จำนวน 5 คน เคยได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปกรรมนานาชาติ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2.1 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวางแผนการสอน

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย	<p>- ความรู้และความเข้าใจในทางศิลปะ</p> <p>1. ควรให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีศิลปะและทักษะพื้นฐานทางศิลปะ</p> <p>2. ควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบทางศิลปะ รู้จักเทคนิค วิธีการทำงานศิลปะ สามารถเข้าใจธรรมชาติทางเทคนิคการทำงานศิลปะและสามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง</p> <p>3. ควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าศิลปะคืออะไร อะไรเป็นศิลปะ อะไรไม่เป็นศิลปะ</p> <p>4. ควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์รูปแบบงานที่เหมาะสมกับตนเองได้</p> <p>5. สามารถวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ</p> <p>6. สามารถนำแนวความคิด รูปแบบ เทคนิค ถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงออกเฉพาะบุคคล</p> <p>7. หาแนวทางในการแสดงออก</p>	<p>ควรสร้างความรู้และความเข้าใจในทางศิลปะแก่ผู้เรียน ดังนี้</p> <p>ควรให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีศิลปะและทักษะพื้นฐานทางศิลปะมีความรู้เข้าใจในรูปแบบทางศิลปะ รู้จักเทคนิค วิธีการทำงานศิลปะ สามารถเข้าใจธรรมชาติทางเทคนิคการทำงานศิลปะและสามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง สามารถวิเคราะห์งานศิลปะ รู้ว่าศิลปะคืออะไร อะไรเป็นศิลปะ อะไรไม่เป็นศิลปะ สามารถวิเคราะห์รูปแบบงานที่เหมาะสมกับตนเองได้ สามารถวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำแนวความคิด รูปแบบ เทคนิค ถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงออกเฉพาะบุคคล สามารถหาแนวทางในการแสดงออกเฉพาะบุคคลสามารถค้นคว้าทดลองอย่างสร้างสรรค์ สามารถ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>เฉพาะบุคคลสามารถค้นคว้าทดลองอย่างสร้างสรรค์</p> <p>8. มีความรู้ในประวัติศาสตร์ศิลป์และศิลปะวิจารณ์</p> <p>9. มีความสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์งานศิลปะและประเมินผลงานตนเองได้</p> <p>10. มีความสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์งานศิลปะและประเมินผลงานตนเองได้</p> <p>13. สามารถประมวลความรู้ที่ผู้เรียนเรียนมาทั้งหมด มาเสนอต่อคณะกรรมการเป็นโครงการในภาคของเอกสารและผลงานภาคปฏิบัติ</p>	<p>แก้ปัญหาระหว่างปฏิบัติงาน และสามารถประมวลความรู้ที่ผู้เรียน เรียนมาทั้งหมด ในโครงการศิลปนิพนธ์</p>
	<p>- ลักษณะนิสัยทางการเรียนของผู้เรียน</p> <p>1. ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความขยัน มุ่งมั่นตั้งใจจริง ทุ่มเทให้กับการฝึกปฏิบัติงานศิลปะ</p> <p>2. ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์</p> <p>3. ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความรักความพอใจและสนุกกับการทำงานศิลปะ</p> <p>4. ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>- ควรสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยทางการเรียน ดังนี้</p> <p>ผู้เรียนควรมีความขยันมุ่งมั่นตั้งใจจริงและ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่มีความรักความพอใจและสนุกกับการทำงานศิลปะมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา และสม่ำเสมอ มีระเบียบวินัย รู้จักลำดับเวลาการทำงาน ผู้เรียนควรเป็นผู้มีเหตุผล รู้จักรับฟังความคิดเห็นส่วนรวม ควรเป็นผู้</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>6. ควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผล</p> <p>7. ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความประณีตพิถีพิถัน ละเอียดอ่อน</p> <p>8. ควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยเข้าขั้น</p> <p>9. ควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนมีระบบระเบียบในการทำงานรู้จักลำดับเวลาการทำงานในแต่ละขั้นตอน</p> <p>10. ควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้น ค้นหา</p> <p>11. ควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็น</p> <p>12. มีนิสัยชอบชวนหาความรู้ทั้งทางศิลปะและวิชาความรู้อื่นๆ เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน</p> <p>13. ชยันมุ่มมั่น และตั้งใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>14. มีความกระตือรือร้นที่จะคิด ค้นหา ศึกษาและทำกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์</p> <p>15. มีความกล้าคิด กล้าทดลอง. มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน</p> <p>16. มีระเบียบวินัยในการทำงาน เข้าเรียนตรงเวลา ส่งงานตามกำหนด</p>	<p>ละเอียดอ่อน ควรเป็นผู้มีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าถาม และกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความกระตือรือร้น ชอบชวนหาหาความรู้ทั้งทางศิลปะและวิชาความรู้อื่นๆ เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานและรู้จักรักษาความสะอาดของวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือทางศิลปะได้อย่างถูกต้อง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>มีความรับผิดชอบ</p> <p>17. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเองขณะทำงาน</p> <p>18. มีความกระตือรือร้นที่จะคิดค้นหาศึกษา และทำกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์</p> <p>19. ปลุกฝังให้ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นส่วนรวม</p> <p>ควรสร้างให้ผู้เรียนมีทัศนคติ ค่านิยมต่อศิลปะอย่างไร</p> <p>1. ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรักในการทำงานศิลปะโดยไม่เห็นแก่คะแนนหรือรางวัลใดๆ</p> <p>2. ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรู้สึกรักและศรัทธาในศิลปะ เห็นคุณค่าของศิลปะ</p> <p>3. ควรสร้างให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจว่าในศิลปะ จะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ</p> <p>4. ให้ผู้เรียนมีเจตนาที่ดีกับศิลปะ มองศิลปะในแง่ดีมองเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์</p>	<p>ควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่อศิลปะ แก่ผู้เรียน ดังนี้</p> <p>ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรักในการทำงานศิลปะมีความเป็นตัวของตัวเองโดยไม่เห็นแก่คะแนนหรือรางวัลใดๆ สร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรู้สึกรักและศรัทธาในศิลปะ เห็นคุณค่าของศิลปะ มีเจตนาที่ดีกับศิลปะ มองศิลปะในแง่ดีมองเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ มีใจกว้างเปิดรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้เท่าทันกระแสความเคลื่อนไหวของศิลปะทั้งในประเทศและ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>5. ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรู้สึกรักและสนุกกับการเรียนศิลปะด้วยการทำงานไม่บังคับผู้เรียนมากเกินไป</p> <p>6. ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนมีใจกว้างเปิดรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย</p> <p>10. ทัศนคติ ค่านิยมที่ดี เกิดจากการค้นคว้าการทดลอง</p> <p>11. รักในการทำงานศิลปะโดยไม่หวังผลตอบแทน</p> <p>12. เห็นคุณค่าของผลงานตนเอง</p> <p>13. ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องการละเมิดทางความคิด</p> <p>14. ปลุกฝังจิตสำนึกให้ทำงานโดยไม่คำนึงถึงรสนิยมของตลาด</p> <p>15. มีความคิดสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเอง</p> <p>16. ให้ผู้เรียนมองศิลปะในแง่บวก ในเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>นานาชาติ</p>
	<p>- ความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะ</p> <p>1. ควรกำหนดให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานศิลปะได้อย่างเชี่ยวชาญและถูกต้องตามหลักการของวิชาอย่างสมบูรณ์</p> <p>2. ควรกำหนดให้ผู้เรียนรู้พื้นฐานการปฏิบัติทางเทคนิคของงานศิลปะ</p>	<p>ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะดังนี้</p> <p>ในระดับพื้นฐานผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานศิลปะได้อย่างเชี่ยวชาญและถูกต้องตามหลักการของวิชาอย่างสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติงาน</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>3. ควรกำหนดให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดสามารถถ่ายทอดได้ตามที่มองเห็น</p> <p>4. ควรกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติเพราะศิลปะเป็นการสร้างสรรค์</p> <p>5. ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ทางศิลปะ</p> <p>6. ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระบวนการทางศิลปะมากกว่าการเน้นทักษะฝีมือ</p> <p>7. ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความคิดที่แตกต่างจากสิ่งที่มีคนทำอยู่แล้ว</p> <p>8. สามารถปฏิรูปร่างศิลปะที่มีแนวความคิด วิธีการแสดงออก และเทคนิคทางด้านทัศนศิลป์ที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล</p> <p>9. เนื้อหา เทคนิค วิธีการแสดงออกของผลงานมีความสอดคล้องกับแนวความคิด</p> <p>10. เน้นความคิดมากกว่าทักษะ</p> <p>11. สามารถเข้าใจกระบวนการเทคนิคและมีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างชำนาญ</p> <p>12 สามารถถ่ายทอด อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการส่วนตัว</p>	<p>ศิลปะได้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดสามารถถ่ายทอดได้ตามที่มองเห็น และมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ วัสดุทางศิลปะ ในระดับที่สูงขึ้น สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการส่วนตัว ในแนวทางเฉพาะตนได้</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
<p>2. <u>การคัดเลือกเนื้อหา</u></p>	<p>ข้อควรคำนึงในการคัดเลือกเนื้อหาการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรคัดเลือกเนื้อหาจากพื้นฐานไปสู่เนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น 2. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรเป็นเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงานให้มากที่สุด 3. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับบทเรียนที่สอน 4. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรเน้นเนื้อหาที่ครอบคลุมทักษะของวิชาพื้นฐานทั้งหมด 5. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรคัดเลือกตามที่หลักสูตรกำหนด 6. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ และสิ่งที่จำเป็นต้องเรียน 7. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ 8. การคัดเลือกเนื้อหาควรมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 9. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควรคำนึงถึงบุคลิกภาพ วิธีการสอนของผู้สอนว่าสามารถถ่ายทอดได้หรือไม่ 10. การคัดเลือกเนื้อหาการสอนควร 	<p>ข้อควรคำนึงในการคัดเลือกเนื้อหาการสอน มีดังนี้</p> <p>ควรคัดเลือกเนื้อหาจากง่ายไปหายากคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ และสิ่งที่จำเป็นต้องเรียน ควรเป็นเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงานให้มากที่สุดและเน้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับบทเรียนที่สอน ควรคัดเลือกตามที่หลักสูตรกำหนด ควรมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ควรคำนึงถึงบุคลิกภาพ วิธีการสอนของผู้สอนว่าสามารถถ่ายทอดได้หรือไม่ ควรคำนึงถึงธรรมชาติของรายวิชาเมื่อเข้าการเรียนในสู่ระดับสูง ควรให้อิสระผู้เรียนเป็นผู้กำหนด งานจากความสนใจของแต่ละบุคคล</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>คำนึงถึงธรรมชาติของรายวิชา</p> <p>11. ควรให้อิสระผู้เรียนเป็นผู้กำหนดงานจากความสนใจของปแต่ละบุคคล</p> <p>12. การเรียนระดับสูงควร มีการกำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรเพิ่มความยาก</p> <p>13. เน้นในเรื่องของความทันสมัยและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน5. การสอนระดับสูงควรกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้เทคนิคการทำงานต่างๆให้ชำนาญ</p> <p>6. การสอนระดับสูงควรเน้นให้เรียนรู้วิชาเฉพาะมากขึ้น</p>	
	<p>- การกำหนดเนื้อหาและการจัดลำดับการสอน</p> <p>1. ควรกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้เรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน และควรเน้นให้รู้ถึงกระบวนการ ในการทำงานพร้อมกับฝึกฝนทักษะฝีมือ</p> <p>2. ควรลำดับเนื้อหาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนจากพื้นฐานที่มีความง่ายไปสู่เนื้อหาที่มี ความยากและความซับซ้อนมากขึ้น</p> <p>3. ควรกำหนดให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรมของศิลปิน และการวิเคราะห์ผลงานของตนเอง</p> <p>4. ควรกำหนดให้ผู้เรียนเกิด</p>	<p>- ควรเนื้อหาและการจัดลำดับการสอน ดังนี้</p> <p>ควรให้ผู้เรียน เรียนรู้เทคนิค วัสดุ วิธีการ การทำงานศิลปะ เรียนรู้จากพื้นฐานไปสู่เนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น</p> <p>เนื้อหาควรมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ควรกำหนดจากสิ่งที่มีในชีวิตประจำวัน</p> <p>ควรกำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ ผลงานศิลปกรรม ของศิลปิน และวิเคราะห์ผลงานของ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>จินตนาการ</p> <p>5. ควรกำหนดเนื้อหาการเรียนจากสิ่งที่มีในชีวิตประจำวัน</p> <p>6. ควรกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรต้องปฏิบัติได้</p> <p>7. ควรกำหนดให้ผู้เรียนเข้าใจ ถึงกระบวนการทำงานการเป็นหลัก ส่วนการปฏิบัติทักษะเป็นส่วนเสริม</p> <p>8. ผู้เรียนระดับสูงควรเป็นผู้กำหนดเทคนิค วิธีการ การทำงานศิลปะด้วยตนเอง</p>	<p>เทคนิค วิธีการ การทำงานศิลปะด้วยตนเองตนเอง ควรกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรต้องปฏิบัติได้ และควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานศิลปะเป็นหลัก ในด้านทักษะเป็นส่วนเสริม และผู้เรียนระดับสูงควรกำหนด</p>
<p>3. <u>การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน</u></p>	<p>- การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>1. ควรกำหนดหัวข้อที่ได้ฝึกทางทักษะทางความคิด และควรให้โจทย์ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทดลองปฏิบัติงานศิลปะ</p> <p>2. ควรกำหนดหัวข้อจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก</p> <p>3. ควรกำหนดงานให้ชัดเจน กำหนดจำนวนกิจกรรมที่ต้องเรียนแต่ละครั้ง</p> <p>4. ควรกำหนดหัวข้อกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์</p> <p>5. ควรกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ</p> <p>6. ควรกำหนดหัวข้อโดยอิงตาม</p>	<p>ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้</p> <p>ควรกำหนดหัวข้อที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทางทักษะการคิด ควรให้โจทย์ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติซึ่งควรเน้นทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรฝึกปฏิบัติ การกำหนดหัวข้อควรกำหนดจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก และ กำหนดจำนวนกิจกรรมที่ต้องเรียนแต่ละครั้ง</p> <p>เมื่อผู้เรียนมีความรู้มากในระดับหนึ่งแล้วควรมีการกำหนดหัวข้อกว้างๆเพื่อ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>หลักสูตร</p> <p>7. ควรกำหนดหัวข้อที่เป็นเรื่องตามกระแสนิยมที่กำลังมีอยู่</p> <p>8. ควรเน้นทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรปฏิบัติได้</p> <p>9. ควรคำนึงถึงความพอเพียงเหมาะสมระหว่างผู้เรียน กับวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียน</p> <p>10. การสอนระดับสูงควรมีการกำหนดขอบเขตงานให้ผู้เรียนหลังจากที่ผู้เรียนนำเสนอแนวความคิด</p> <p>11. แต่ละภาคเรียน ในเดือนสุดท้ายควรเป็นหัวข้ออิสระให้ผู้เรียน</p> <p>12. ผู้สอนอาจกำหนดให้ใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจว่ามีความถนัดแบบใด</p> <p>13. การกำหนดงานควรมีความยืดหยุ่นตามลักษณะผู้เรียน</p>	<p>กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ควรมีความยืดหยุ่นตามลักษณะผู้เรียน ควรมีหัวข้อเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจว่ามีความถนัดแบบใด ตรงตามหลักสูตร และเป็นเรื่องตามกระแสนิยมที่กำลังมีอยู่ นอกจากนี้ แต่ละภาคเรียนควรมีการให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำหนดหัวข้อการทำงานด้วยตนเองและควรคำนึงถึงความพอเพียงเหมาะสมระหว่างผู้เรียน กับวัสดุ อุปกรณ์ และห้องเรียน</p>
	<p>- การจัดแบ่งช่วงเวลาเรียน</p> <p>1. ควรกำหนดให้มีการเรียนการสอนทุกสัปดาห์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานและควรมีการตรวจงานผู้เรียนทุกเดือน</p> <p>2. การจัดแบ่งเวลาในช่วงแรกเพื่อเรียนรู้กระบวนการและเริ่มฝึกฝน</p>	<p>ควรจัดแบ่งช่วงเวลาเรียนแต่ละภาคเรียน ดังนี้</p> <p>ควรมีการเรียนการสอนทุกสัปดาห์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานและควรมีการตรวจงานผู้เรียนทุกเดือน</p> <p>การจัดแบ่งเวลาในช่วงแรก</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
<p>4. <u>การเลือกเอกสาร ตำรา และ แหล่งข้อมูล</u></p>	<p>เทคนิคต่างๆ ให้ชำนาญ ในช่วงต่อไป ตามลำดับ</p> <p>3. ควรมีการตรวจความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกสัปดาห์และมีการตรวจผลงานทุก 1 เดือน</p> <p>4. ควรจัดแบ่งช่วงเวลาเรียนตามปฏิทินการศึกษา</p> <p>5. ควรให้ความสำคัญในช่วงเวลาที่ผู้เรียน นำเสนอการออกแบบภาพร่าง</p>	<p>เพื่อเรียนรู้กระบวนการและเริ่มฝึกฝนเทคนิคต่างๆ ให้ชำนาญ ในช่วงต่อไป ตามลำดับ ควรมีการตรวจความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกสัปดาห์และมีการตรวจผลงานทุก 1 เดือน</p>
	<p>- การเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ เตรียมสื่อการสอน</p> <p>1. ควรจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ให้พร้อมใช้งานทุกครั้ง ในอุปกรณ์บางอย่างผู้เรียนควรต้องจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้มาเอง</p> <p>2. ควรนำประสบการณ์การสอนมาปรับใช้ในการวางแผนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์</p> <p>3. ควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามความสนใจของผู้เรียน</p> <p>4. ควรคำนึงถึงความเพียงพอเหมาะสมระหว่างจำนวนผู้เรียนกับจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และควรคำนึงถึงงบประมาณ</p>	<p>การจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ เตรียมสื่อการเรียน มีดังนี้</p> <p>จัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ให้พร้อมในการใช้งานทุกครั้ง ในอุปกรณ์ บางอย่างผู้เรียนควรต้องจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้มาเอง ควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามความสนใจของผู้เรียน ควรคำนึงถึงความเพียงพอเหมาะสมระหว่างจำนวนผู้เรียนกับจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และควรคำนึงถึงงบประมาณ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>- การเลือกตำรา เอกสาร แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษารูปแบบการทำงานของศิลปิน 2. ควรใช้ตำราที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ 3. การสอนจะจัดเตรียมแผนภาพรายละเอียดขั้นตอนการทำงานในบทเรียนที่สอน 4. เลือกตำราเกี่ยวกับเทคนิคที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ ตำราภาษาไทยต่างประเทศ 5. ควรจัดเตรียมให้สอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาที่เรียน 6. ควรจัดเตรียมให้เหมาะสมกับประโยชน์ของผู้เรียน 7. ควรแนะนำให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูล <ol style="list-style-type: none"> 2. จำเป็น เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน 3. ผู้สอนควรช่วยแนะนำแหล่งข้อมูลเอกสาร ตำรา ที่สอดคล้องกับการทำงานของผู้เรียน 4. จำเป็น เพราะ แหล่งข้อมูลในที่นี้อาจรวมไปถึงการหาประสบการณ์นอกห้องเรียน 5. แหล่งข้อมูลนอกห้องเรียนช่วยให้ 	<p>การเลือกตำรา เอกสาร แหล่งข้อมูล มีดังนี้</p> <p>ควรเป็นความรู้เกี่ยวกับเทคนิคที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ ทั้งตำราภาษาไทย และต่างประเทศ ควรเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษารูปแบบการทำงานของศิลปิน ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ</p> <p>ควรจัดเตรียมแผนภาพรายละเอียดขั้นตอนการทำงานในบทเรียนที่สอน มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาในการเรียน</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>ผู้เรียนมีวุฒิภาวะทางศิลปะมากขึ้น</p> <p>6. การทำงานศิลปะต้องดูงานศิลปะให้มากที่สุด</p>	
<p>5. <u>การกำหนดการวัด</u> <u>และ การประเมินผล</u></p>	<p>การกำหนดแผนการประเมินการเรียนการสอน</p> <p>1. ผู้สอนควรร่วมกันวางแผนประเมินการเรียนการสอนให้เป็นระบบเพื่อให้รู้ว่าจะต้องวัดผลอย่างไรในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้มีแนวทางในการประเมินที่ถูกต้อง</p> <p>2. จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์ระเบียบต่างๆ ในต้นชั่วโมง</p> <p>3. จำเป็นต้องมีการประเมินให้เกรดทุกครั้งทำงานเสร็จ</p> <p>4. การสอนในระดับสูง การวางแผนประเมินการเรียนการสอนให้เป็นระบบมีความจำเป็นเช่นเดียวกับขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินคุณค่าทางผลงานศิลปะ รวมถึงวุฒิภาวะทางศิลปะมีการประเมินอย่างเป็นระบบ เพราะ ถึงแม้ผู้เรียนจะสามารถตัดสินใจสิ่งต่างๆ ได้ แต่เกณฑ์การประเมินต่างๆ ยังต้องเป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด</p>	<p>การกำหนดแผนการประเมินการเรียนการสอน ผู้สอนควรร่วมกันวางแผนประเมินการเรียนการสอนให้เป็นระบบ เพื่อให้รู้ว่าจะต้อง วัดผลอย่างไรในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้มีแนวทางในการประเมินที่ถูกต้อง ควรมีการกำหนดเกณฑ์ระเบียบต่างๆ ในต้นชั่วโมง และควรมีการประเมินให้เกรดทุกครั้งทำงานเสร็จ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
6. การจัดทำใบประมวลรายวิชา	<p>การจัดทำใบประมวลรายวิชา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำใบประมวลรายวิชาแจกผู้เรียนมีความจำเป็น เพราะจะได้ทราบว่าต้องเรียนอะไร สัปดาห์ไหน เป็นระบบการสอนที่สามารถ ตรวจสอบ ได้ สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตั้งใจ 2. การจัดทำใบประมวลรายวิชา มอบให้ผู้เรียนในทางปฏิบัติไม่มีความจำเป็น เพราะสามารถแจ้งให้ผู้เรียนทราบได้เองในชั้นเรียนเป็นปกติ 3. ไม่มีความจำเป็นเพราะการเรียนการสอนจะมีการปรับเปลี่ยนได้ตามการทำงานของนักเรียน และไม่มีความจำเป็น เพราะระดับวิชาพื้นฐานควรเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด 4. ควรจัดทำมอบให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้วัตถุประสงค์การเรียน แต่ละสัปดาห์ รวมทั้งเทคนิค วัสดุ อุปกรณ์ 5. การจัดทำใบประมวลรายวิชาในการสอนระดับสูง ไม่มีความจำเป็น เพราะผู้สอนใช้วิธีการชี้แจงกับผู้เรียนโดยตรง 	<p>การจัดทำใบประมวลรายวิชา มอบให้แตกต่างกัน ดังนี้</p> <p>มีความจำเป็นเพราะจะได้ทราบว่าสัปดาห์ไหนต้องเรียนอะไร เป็นระบบการสอนที่สามารถตรวจสอบได้ สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตั้งใจไว้</p> <p>ไม่มีความจำเป็น เพราะสามารถแจ้งให้ผู้เรียนทราบได้เองในชั้นเรียนเป็นปกติและไม่จำเป็น เพราะการเรียนการสอนจะมีการปรับเปลี่ยนได้ตามการทำงานของนักเรียนและระดับวิชาพื้นฐาน ควรเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด ส่วนการจัดทำใบประมวลรายวิชาในการสอนระดับสูง ขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคน ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกัน</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติด้านการวางแผนการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>6. การสอนในระดับสูงอาจไม่มีความจำเป็น เพราะเน้นตัวผู้เรียนเป็นหลัก</p> <p>7. การจัดทำใบประมวลรายวิชาในการสอนระดับสูงยังมีความจำเป็น เพื่อเป็นสิ่งที่คอยเตือนถึงกำหนดการและหลักเกณฑ์ต่างๆแก่ผู้สอนและผู้เรียน</p>	<p>ผู้เรียน มีความคิดเห็นผู้เรียน</p>
	<p>- การมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนของผู้เรียน</p> <p>1. ผู้เรียนระดับพื้นฐานไม่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการสอน เพราะควรเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>2. ผู้เรียนระดับสูงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนควรเป็นผู้เลือกเทคนิคแนวความคิด และการแสดงออกด้วยตนเองแต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติจริงยังทำได้ค่อนข้างยาก</p>	<p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนของผู้เรียน มีดังนี้</p> <p>ผู้เรียนระดับพื้นฐานไม่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนควรเรียนตามที่หลักสูตร กำหนด</p> <p>ส่วนผู้เรียนระดับสูงมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนควรเป็นผู้เลือกเทคนิคแนว ความคิด และการแสดงออกด้วยตนเองแต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติจริงยังทำได้ค่อนข้างยาก</p>

ผลการสรุปข้อวิเคราะห์ ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวางแผนการสอน

ผลการวิเคราะห์ด้านการวางแผนการสอน

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การสร้างความรู้และความเข้าใจในทางศิลปะแก่ผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้สอนควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีศิลปะและทักษะพื้นฐานทางศิลปะมีความเข้าใจในรูปแบบทางศิลปะ รู้จักเทคนิค วิธีการทำงานศิลปะ สามารถเข้าใจธรรมชาติทางเทคนิคการทำงานศิลปะและสามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง สามารถวิเคราะห์งานศิลปะ รู้ว่าศิลปะคืออะไร อะไรเป็นศิลปะ อะไรไม่เป็นศิลปะ สามารถวิเคราะห์รูปแบบงานที่เหมาะสมกับตนเองได้ สามารถวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำแนวความคิด รูปแบบ เทคนิค ถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงออกเฉพาะบุคคล สามารถหาแนวทางในการแสดงออกเฉพาะบุคคลสามารถค้นคว้าทดลองอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา ระหว่างปฏิบัติงาน และสามารถประมวลความรู้ที่ผู้เรียน เรียนมาทั้งหมด ในโครงการศิลปนิพนธ์

การสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนแก่ผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า อาจารย์ส่วนมากให้ความคิดเห็นว่าควรสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความขยันมุ่งมั่นตั้งใจจริง มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่มีความรัก ความพอใจและสนุกกับการทำงานศิลปะ รองลงมาคือ การสร้างลักษณะนิสัยทางการเรียนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักรักษาความสะอาดของวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือทางศิลปะได้อย่างถูกวิธี มีระเบียบวินัย ประณีต พิถีพิถัน ละเอียดอ่อน เข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา และสม่ำเสมอ รู้จักลำดับเวลา มีเหตุผล รู้จักรับฟังความคิดเห็นส่วนรวม มีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับงานศิลปะ รู้จักคิดค้น มีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าถาม และกล้าแสดงความคิดเห็น ในระดับที่สูงขึ้นควรสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความขยัน มุ่งมั่น และตั้งใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนควรมีนิสัยชอบชวนหาความรู้ ทั้งทางศิลปะ และวิชาความรู้อื่นๆ เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะ มีความกระตือรือร้นที่จะคิด ค้นหา ศึกษา และทำกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความกล้าคิด กล้าทดลอง มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน มีระเบียบวินัยในการทำงาน เข้าเรียนตรงเวลา มีความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเองขณะทำงาน ปลูกฝังให้ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นส่วนรวม ปลูกฝังทัศนคติเรื่องความรักชาติ รักในวัฒนธรรมของชาติเป็นหลัก

การสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่อศิลปะ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรักในการทำงานศิลปะมีความเป็นตัวของตัวเอง ทำงานศิลปะด้วยใจรักโดยไม่เห็นแก่คะแนนหรือรางวัลใดๆ ควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรู้สึกรักและศรัทธาในศิลปะ เห็นคุณค่าของ

ศิลปะ ควรให้รู้สึกรักและสนุกกับการเรียนศิลปะด้วยการไม่บังคับผู้เรียนมากเกินไปความเข้าใจศิลปะจะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ ควรสร้างให้ผู้เรียนมีเจตนาที่ดีกับศิลปะ ให้ผู้เรียนมองศิลปะในแง่ดีมองเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ ควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้มีใจกว้างเปิดรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย ควรสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้เท่าทันกระแสความเคลื่อนไหวของศิลปะทั้งในประเทศและนานาชาติการกำหนดให้ผู้เรียนมีทัศนคติ ค่านิยมต่อศิลปะ ใน การศึกษาระดับสูงทัศนคติ ซึ่งค่านิยมที่ดีของผู้เรียน เกิดจากการค้นคว้าการทดลอง ผู้เรียนควรรัก ในการทำงานศิลปะโดยไม่หวังผลตอบแทน เห็นคุณค่าของผลงานของตนเอง การสอนผู้สอนควร ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องการละเมิดทางความคิด ควรปลุกฝังจิตสำนึกให้ทำงานโดยไม่คำนึงถึง รสนิยมของตลาด ผู้เรียนควรมีความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเอง สนุกกับการเรียน มองศิลปะในแง่บวก ในเชิงสร้างสรรค์

การกำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานศิลปะ จากการสัมภาษณ์พบว่าในระดับพื้นฐานผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานศิลปะได้อย่างเชี่ยวชาญและถูกต้องตามหลักการของวิชา อย่างสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดสามารถถ่ายทอดได้ตามที่มองเห็น และมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุทางศิลปะ ในระดับที่สูงขึ้น สามารถ ถ่ายทอด อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการส่วนตัว ในแนวทางเฉพาะตนได้

2. การคัดเลือกเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรให้ผู้เรียน เรียนรู้เทคนิค วัสดุ วิธีการ การทำงานศิลปะ เรียนรู้จากพื้นฐานไปสู่เนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เนื้อหาควรมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ควรกำหนดจากสิ่งที่มีในชีวิตประจำวันควร กำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรม ของศิลปิน และวิเคราะห์ผลงานของตนเอง ควร กำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรต้องปฏิบัติได้ และควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ กระบวนการทำงานศิลปะเป็นหลัก ในด้านทักษะเป็นส่วนเสริม และผู้เรียนระดับสูงควรกำหนด เทคนิค วิธีการ การทำงานศิลปะด้วยตนเองควรกำหนดหัวข้อที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทางทักษะการคิด ควรให้โจทย์ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติซึ่งควรเน้นทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรฝึกปฏิบัติ การกำหนดหัวข้อควรกำหนดจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก และ กำหนดจำนวนกิจกรรมที่ต้องเรียน แต่ละครั้ง เมื่อผู้เรียนมีความรู้มากในระดับหนึ่งแล้วควรมีการกำหนดหัวข้อกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้ ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ควรมีความยืดหยุ่นตามลักษณะผู้เรียน

ควรมีหัวข้อเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจว่ามีความถนัดแบบใด ตรงตามหลักสูตร และเป็นเรื่องตามกระแสนิยมที่กำลังมีอยู่ นอกจากนี้ แต่ละภาคเรียนควรมีการให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำหนดหัวข้อการทำงานด้วยตนเองและควรคำนึงถึงความพอเพียงเหมาะสมระหว่างผู้เรียน กับวัสดุ อุปกรณ์ และห้องเรียน

3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

กำหนดงานให้ผู้เรียน จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ควรกำหนดหัวข้อที่ได้ฝึกทักษะการคิด ควรให้โจทย์ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติซึ่งควรเน้นทุกเทคนิคที่ผู้เรียนควรฝึกปฏิบัติ ควรกำหนดหัวข้อจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก ควรกำหนดงานให้ชัดเจน กำหนดจำนวนกิจกรรมที่ต้องเรียนแต่ละครั้ง ควรกำหนดหัวข้อกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ตรงตามหลักสูตร และเป็นเรื่องตามกระแสนิยมที่กำลังมีอยู่ และควรคำนึงถึงความพอเพียงเหมาะสมระหว่างผู้เรียน กับวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียน ส่วนการกำหนดงานให้ผู้เรียนในระดับสูง ควรมีการกำหนดขอบเขตงานให้ผู้เรียน หลังจากที่ผู้เรียนนำเสนอแนวความคิด แต่ละภาคเรียนใน 3 เดือนแรกควรกำหนดหัวข้อ 1 หัวข้อ ต่อการเรียน 1 เดือน เดือนสุดท้ายควรเป็นหัวข้ออิสระให้ผู้เรียน ผู้สอนอาจกำหนดให้ใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจว่ามีความถนัดแบบใด การกำหนดงานควรมีความยืดหยุ่นตามลักษณะผู้เรียน

การจัดแบ่งช่วงเวลาเรียนแต่ละภาคเรียน จากการสัมภาษณ์อาจารย์ พบว่า ควรกำหนดให้มีการเรียนการสอนทุกสัปดาห์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานและควรมีการตรวจงานผู้เรียนทุกเดือน ควรการจัดแบ่งเวลาในช่วงแรกเพื่อเรียนรู้กระบวนการและเริ่มฝึกฝนเทคนิคต่างๆ ให้ชำนาญ ในลำดับต่อไปการเรียนในระดับสูงแต่ละภาคเรียน ควรจัดแบ่งช่วงเวลาเรียนตามปฏิทินการศึกษา ควรมีการกำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอแนวความคิดในการทำงาน ในระหว่างการออกแบบภาพร่างควรมีการจัดเวลาการเรียนในชั้นเรียน ควรมีการตรวจความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกสัปดาห์ และตรวจผลงานทุก 1 เดือน

4. การเลือกเอกสาร ตำรา และแหล่งข้อมูล

การจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ เตรียมสื่อการเรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ให้พร้อมใช้งานทุกครั้ง ในอุปกรณ์บางอย่างผู้เรียนควร

ต้องจัดเตรียมวัสดุ และเครื่องมือ เครื่องใช้มาเอง อาจารย์บางส่วนให้ความคิดเห็นว่าการนำประสบการณ์การสอนมาปรับใช้ในการวางแผนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามความสนใจของผู้เรียน ควรคำนึงถึงความเพียงพอเหมาะสมระหว่างจำนวนผู้เรียนกับจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และควรคำนึงถึงงบประมาณ การเรียนระดับสูง การจัดเตรียมอุปกรณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการทำงานศิลปะต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆในการทำงาน ผู้เรียนควรเตรียมอุปกรณ์มาเองให้สอดคล้องกับแนวความคิดเทคนิคที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ ตำรา เอกสาร แหล่งข้อมูล จากการสัมภาษณ์อาจารย์ พบว่า ควรแนะนำให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูล เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จำเป็น เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ผู้สอนควรช่วยแนะนำแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา ที่สอดคล้องกับการทำงานของผู้เรียน อาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่าการเลือกเอกสาร ตำรา แหล่งข้อมูลมีความจำเป็น เพราะ แหล่งข้อมูลในที่นี้อาจรวมไปถึงการหาประสบการณ์นอกห้องเรียน แหล่งข้อมูลนอกห้องเรียนช่วยให้ผู้เรียนมีวุฒิภาวะทางศิลปะมากขึ้นการทำงานศิลปะต้องดูงานศิลปะให้มากที่สุด

การเลือกตำรา เอกสาร แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรเป็นความรู้เกี่ยวกับเทคนิคที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ทั้งตำราภาษาไทย และต่างประเทศ ควรเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษารูปแบบการทำงานของศิลปิน ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะควรจัดเตรียมแผนภาพรายละเอียดขั้นตอนการทำงานในบทเรียนที่สอน มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาในการเรียน

5. การกำหนดการวัดและการประเมินผล

การกำหนดแผนการประเมินการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ผู้สอนควรร่วมกันวางแผนการประเมินการเรียนการสอนให้เป็นระบบเพื่อให้รู้ว่าจะต้องวัดผลอย่างไรในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้มีแนวทางในการประเมินที่ถูกต้อง ควรมีการกำหนดเกณฑ์ระเบียบต่างๆในต้นชั่วโมง และควรมีการประเมินให้เกรดทุกครั้งที่ทำงานเสร็จ ในระดับสูงมีความจำเป็นเช่นเดียวกับขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินคุณค่าทางผลงานศิลปะ รวมถึงวุฒิภาวะทางศิลปะมีการประเมินอย่างเป็นระบบ และควรมีการแจ้ง กำหนดการ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ พบว่า ควรแจ้งในชั่วโมงแรกที่เรียน เพราะ ถึงแม้ผู้เรียนจะสามารถตัดสินใจสิ่งต่างๆได้ แต่เกณฑ์การประเมินต่างๆ ยังต้องเป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด

การแจ้ง กำหนดการ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบจากการ สัมภาษณ์อาจารย์ทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการแจ้ง กำหนดการ วิธีการ และเกณฑ์การวัด และการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบเป็นข้อตกลงร่วมกัน

6. การจัดทำใบประมวลรายวิชา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนี้ การจัดทำใบ ประมวลรายวิชามอบให้ผู้เรียนมีความจำเป็นเพราะจะได้ทราบว่าสัปดาห์ไหนต้องเรียนอะไร เป็น ระบบการสอนที่สามารถตรวจสอบได้ สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตั้งใจไว้ ไม่มีความจำเป็น เพราะ สามารถแจ้งให้ผู้เรียนทราบได้เองในชั้นเรียนเป็นปกติและไม่จำเป็น เพราะการเรียนการสอนจะมีการปรับเปลี่ยนได้ตามการทำงานของนักเรียนและระดับวิชาพื้นฐานควรเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด ส่วนการจัดทำใบประมวลรายวิชาในการสอนระดับสูง ขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคน ซึ่งมีความคิดเห็น แตกต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนของผู้เรียน มีดังนี้ผู้เรียนระดับพื้นไม่ควร มีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนควรเรียนตามที่หลักสูตร กำหนด ส่วนผู้เรียนระดับสูงมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนควรเป็นผู้ เลือกเทคนิคแนว ความคิด และการแสดงออกด้วยตนเองแต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติจริงยังทำได้ค่อนข้าง ยาก

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
1. ขั้นตอนการสอน	- การนำเข้าสู่บทเรียน การชี้แจง วัตถุประสงค์ 1. จำเป็น เพราะควรมีการชี้แจง วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบเงื่อนไข ต่างๆ 2. จำเป็น เพราะเพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้ อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบ 3. จำเป็น เพราะเป็นมาตรฐานที่วาง	การนำเข้าสู่บทเรียน การ ชี้แจงวัตถุประสงค์ ควรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนทราบเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างเป็น ขั้นตอนและมีระบบ เป็นไป ตามมาตรฐานที่วางไว้ควร แจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียน

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>ไว้</p> <p>4. ควรแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบในชั่วโมงแรกของบทเรียน เพื่อให้ทราบเงื่อนไข กติกาการเรียน</p>	<p>ทราบในชั่วโมงแรกของบทเรียนเพื่อให้ทราบเงื่อนไข กติกาการเรียน</p>
	<p>- การนำเข้าสู่บทเรียน วิธีการสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</p> <p>1. ควรสร้างแรงจูงใจด้วยการพาไปดูศึกษาดูงานนอกสถานที่ ให้เห็นผลงานจริงของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ</p> <p>2. ใช้วิธีการพูดคุย ให้รู้สึกสนุกกับการเรียน</p> <p>3. ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีรสนิยม มีความรักในการทำงานศิลปะ มีทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าของศิลปะ</p> <p>4. ควรสร้างแรงจูงใจโดยการศิลปินที่ประสบความสำเร็จให้เห็นแบบอย่างที่ดี</p> <p>5. ควรสร้างแรงจูงใจด้วยการเล่าประสบการณ์ของผู้สอน</p> <p>6. ควรสร้างแรงจูงใจด้วยการให้คะแนน</p> <p>7. ผู้สอนควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานมุ่งมั่นต่อเนื่อง</p>	<p>วิธีการสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีดังนี้</p> <p>ควรให้ผู้เรียนได้เห็นผลงานจริงของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ เห็นผลงานจริงเพื่อเป็นตัวอย่างในเรื่องของเทคนิคการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์และผลสำเร็จ ควรยกตัวอย่างศิลปินที่ประสบความสำเร็จให้มีแบบอย่างที่ดีในลักษณะนิสัยของการทำงานศิลปะ ควรใช้วิธีการพูดคุย ให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียน เล่าประสบการณ์ของผู้สอนซึ่งผู้สอนควรเป็นตัวอย่างที่ดีใน ให้เกียรติผู้เรียน แต่งกายเหมาะสมและเป็นแบบอย่างในการทำงานที่มุ่งมั่นต่อเนื่อง ควรสร้างแรงจูงใจด้วยการให้คะแนน ควรมีการเชิญ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>8. การสร้างแรงจูงใจมีความสำคัญมากและมีความจำเป็น ควรนำเสนอภาพตัวอย่างผลงานของศิลปินชี้ให้เห็นเทคนิคการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์และผลสำเร็จสุดท้าย</p> <p>10. กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้หาแนวความคิดเลือกเทคนิคเนื้อหาในการนำเสนอและผู้สอนคอยแนะนำแนวทางต่างๆเพื่อพัฒนางานแก่ผู้เรียนและวิจารณ์งานของผู้เรียน</p> <p>12. ควรมีการเชิญชาวต่างชาติมาสอน</p> <p>13. การให้เกียรติซึ่งกันและกันการวางตัวและการแต่งกายที่สุภาพเหมาะสม</p> <p>14. ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน</p> <p>15. พาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนิทรรศการ</p>	<p>วิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนและควรมีการเชิญชาวต่างชาติมาสอน</p>
	<p>- การสรุปบทเรียน</p> <p>1. ผู้สอนจะสรุปบทเรียนแต่ละครั้งโดยการยกตัวอย่างผลงานที่ดีและไม่ดีที่เกิดจากการฝึกในครั้งนั้นๆ</p>	<p>วิธีการสรุปบทเรียน มีดังนี้</p> <p>การสรุปบทเรียนแต่ละครั้งควรยกตัวอย่างผลงานที่ดีและไม่ดีที่เกิดจากการฝึกในครั้งนั้นๆมีการวิจารณ์งานข้อดีข้อเสียในการทำงานศิลปะ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. การสรุปบทเรียนแต่ละครั้งทำได้ยากเพราะผู้เรียน ไม่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม</p> <p>3. ควรสรุปโดยการวิจารณ์งานข้อดี ข้อเสียในการทำงานศิลปะของผู้เรียน เป็นรายบุคคล ควรใช้คำพูดที่รักษาน้ำใจผู้เรียน ควรพูดให้กำลังใจ</p> <p>3. สรุปบทเรียนโดยการบอกภาพรวมของการพัฒนาการและวิจารณ์ผลงานแก่ผู้เรียน</p> <p>4. ควรสรุปเพื่อให้ผลงานของผู้เรียนนั้น มีความคิดรูปแบบ และเทคนิคที่สอดคล้องกัน</p> <p>5. ควรสรุปเป็นรายบุคคล แก้ปัญหาเป็นรายบุคคล</p> <p>6. สรุปบทเรียนในสัปดาห์สุดท้ายถึงบทเรียนต่างๆที่เรียนรู้ และผลการศึกษาทั้งหมด</p>	<p>ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรใช้คำพูดที่รักษาน้ำใจผู้เรียน ควรพูดให้กำลังใจ</p> <p>การสรุปบทเรียนแต่ละครั้งทำได้ยากเพราะผู้เรียน ไม่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จึงควรสรุปบทเรียนในสัปดาห์สุดท้ายถึงบทเรียนต่างๆที่เรียนรู้ และผลการศึกษาทั้งหมด</p>
2. <u>วิธีสอน</u>	<p>- การอธิบายความรู้ในบทเรียนที่สอนก่อนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ</p> <p>1. มีความจำเป็น เพราะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นภาพรวมของการปฏิบัติงาน</p>	<p>การอธิบายความรู้ในบทเรียนที่สอนก่อนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ</p> <p>การอธิบายความรู้ในบทเรียนที่สอนก่อนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมีความจำเป็น เพราะ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. ควรอธิบายรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนทราบวิธีการ เทคนิค ต่างๆในการปฏิบัติงานศิลปะ</p> <p>3. ควรมีการอธิบายภาคทฤษฎี สอดแทรกไปกับการสอนภาคปฏิบัติ</p> <p>3. จำเป็น โดยเฉพาะในเวลาที่ผู้เรียน เกิดปัญหาในกระบวนการทำงาน ศิลปะ</p> <p>4. ไม่จำเป็นเพราะจะไม่มีกรอธิบาย เทคนิคปฏิบัติเพราะเป็นการเรียน เฉพาะบุคคล</p>	<p>เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และเห็นภาพรวมของการ ปฏิบัติงาน</p>
	<p>- การส่งเสริมประสบการณ์ ทาง สุนทรีย์ ของผู้เรียน</p> <p>1. ควรส่งเสริมประสบการณ์ทาง สุนทรีย์ของผู้เรียนโดยการแนะนำให้ ชมงานนิทรรศการต่างๆ</p> <p>2. ควรส่งเสริมประสบการณ์ทาง สุนทรีย์ของผู้เรียนโดยการนำผู้เรียน ไปชมนิทรรศการ หรือการดูหนังสือ เกี่ยวกับศิลปะ</p> <p>3. ควรส่งเสริมประสบการณ์ทาง</p>	<p>วิธีการการส่งเสริมประสบ การณ์ทางสุนทรีย์ ของผู้เรียน มีดังนี้</p> <p>ประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของ ผู้เรียนแต่ช่วยได้ไม่มากขึ้นอยู่กับผู้เรียน ควรฝึกฝนไปอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองควรให้ ผู้เรียนทำงานมาก พบปัญหา และแก้ไขปัญหาคะบวนการ สร้างสรรค์งานศิลปะด้วย ตนเอง ส่วนผู้สอนควรส่งเสริม ประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของ ผู้เรียนโดยการนำผู้เรียนไปชม</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>สุนทรีย์ของผู้เรียนแต่ช่วยได้ไม่มากนักอยู่กับผู้เรียน</p> <p>4. ควรส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของผู้เรียนโดยการนำภาพงานศิลปะจากการศึกษาดูงานต่างประเทศ หรือผลงานที่สำคัญมาให้ผู้เรียนดูและอธิบายประกอบ</p> <p>5. ส่งเสริมโดยการยกตัวอย่างผลงานที่ดีของศิลปินในเนื้อหาที่สอน จะช่วยเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และปลูกฝังรสนิยม และประสบการณ์ทางสุนทรีย์</p> <p>6. ควรฝึกฝนไปอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง ควรให้ผู้เรียนทำงานมาก พบปัญหาและแก้ไขปัญหาระบบการสร้างสรรคงานศิลปะด้วยตนเอง</p> <p>7. การส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ ผู้เรียนจะมีประสบการณ์จากการเรียนในชั้นเรียนซึ่งจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติโดยเฉพาะช่วงที่มีการวิจารณ์ผลงาน</p> <p>8. ควรพาผู้เรียนไปดูงานนอกสถานที่</p>	<p>นิทรรศการ หรือการดูหนังสือเกี่ยวกับศิลปะ ควรส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของผู้เรียนโดยการนำภาพงานศิลปะจากการศึกษาดูงานของผู้สอน มาให้ผู้เรียนดูและอธิบาย ควรยกตัวอย่างผลงานที่ดีของศิลปินในเนื้อหาที่สอน การส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ ผู้เรียนจะมีประสบการณ์จากการเรียนในชั้นเรียนซึ่งจะเกิดขึ้น โดย อัต โน มัติ โดยเฉพาะช่วงที่มีการวิจารณ์ผลงาน</p>
	<p>- การสร้างความมั่นใจ</p> <p>1. ควรให้ผู้เรียนแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมา เพราะศิลปะไม่มี</p>	<p>วิธีการสร้างความมั่นใจในการเรียนศิลปะปฏิบัติ มีดังนี้</p> <p>ควรปล่อยให้ผู้เรียนแสดงความเป็นตัวของตัวเอง</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อสรุป
	<p>สิ่งผิดถูกตายตัว</p> <p>2. สร้างความใกล้ชิด ให้ความสนิทสนมเพื่อให้ผู้เรียนกล้าซักถาม กล้าคิด กล้าแสดงออก</p> <p>3. ควรให้กำลังใจเพื่อเพิ่มความมั่นใจ</p> <p>4. ผู้สอนจะสาธิตให้ดูพร้อมอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน</p> <p>5. ควรให้ผู้เรียนทำงานให้มาก การได้แก้ปัญหาจากการทำงานจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ</p> <p>6. ควรให้อิสระ ได้ทดลองทำงานศิลปะ ไม่กำหนดกรอบตายตัว</p> <p>7. ควรตีชมพอสมควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียน</p> <p>8. ให้เกียรติในความคิดเห็นของผู้เรียนเพราะผู้สอนไม่จำเป็นจะต้องถูกเสมอไป</p> <p>9. ควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจว่าศิลปะเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว ผู้เรียนควรแสดงความมั่นใจ แสดงความเป็นตัวเองออกมา โดยการตีความและทำตามแนวความคิดของตนเอง</p>	<p>ออกมา เพราะศิลปะไม่มีสิ่งผิดถูกตายตัว ควรให้อิสระ ได้ทดลองทำงานศิลปะ ไม่กำหนดกรอบตายตัว</p> <p>ผู้สอนควรสร้างความใกล้ชิด ให้ความสนิทสนมเพื่อให้ผู้เรียนกล้าซักถาม กล้าคิด กล้าแสดงออก ควรให้กำลังใจเพื่อเพิ่มความมั่นใจ</p> <p>อาจใช้วิธีการสาธิตให้ดูพร้อมอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน ควรให้ผู้เรียนทำงานให้มาก การได้แก้ปัญหาจากการทำงานจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>5. ควรมีการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะนอกห้องเรียนมากๆ จะสร้าง</p> <p>6. ความมั่นใจของผู้เรียนระดับสูงมีอยู่แล้วเพียงแค่ช่วยชี้แนะบ้างเรื่องกระบวนการทำงาน</p>	
	<p>- การแก้ปัญหา การไม่ตั้งใจเรียนของผู้เรียน</p> <p>1. มีการดักเตือน และใช้คะแนนเป็นการลงโทษในเบื้องต้น</p> <p>2. ยกตัวอย่างความขยัน ความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ</p> <p>3. ครูเป็นรายบุคคลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา</p> <p>4. มีการดักเตือนและลงโทษโดยการให้ทำงานมากขึ้น</p> <p>5. ใช้คะแนนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียนมาก</p> <p>6. ลำดับแรกควรกล่าวดักเตือนโดยตรงให้ปรับปรุงตัวก่อนการลงโทษโดยการให้คะแนน</p> <p>7. ชั้นแรกคือดักเตือนแล้วต่อมาคือ การแสดงออกโดยการเพิกเฉย ไม่สนใจจนกว่าผู้เรียนจะแก้ตัว</p>	<p>การแก้ปัญหา การไม่ตั้งใจเรียนของผู้เรียนมีดังนี้</p> <p>การแก้ปัญหาครูเป็นรายบุคคลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาควรมีการดักเตือน และใช้คะแนนเป็นการลงโทษในเบื้องต้น ควรยกตัวอย่างความขยัน ความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งควรมีการดักเตือนและลงโทษโดยการให้ทำงานมากขึ้น มีการใช้คะแนนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>- การกระตุ้นให้ผู้เรียน เห็นความจำเป็น เห็นคุณค่า และเห็นประโยชน์ ในกิจกรรมที่เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนจะขยัน มุ่งมั่นในการเรียน เมื่อเข้าใจความเป็นไปของศิลปิน 2. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความจำเป็นในการมีฝีมือ 3. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะและควรให้ใช้ความรู้สึกลงตัวของนักเรียนที่เห็นคุณค่าของศิลปะแสดงผลงานออกมา 4. ดำเนินการสอนแบบไม่ตึงเครียดหรือสบายจนเกินไป 5. อยู่ในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ 6. อธิบายให้ผู้เรียนทราบ 7. กระตุ้นโดยการแนะนำผู้เรียนโดยพิจารณาจากแนวความคิดของนักเรียน 	<p>วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียน เห็นความจำเป็น เห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ ในกิจกรรมที่เรียนมีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนจะขยัน มุ่งมั่นในการเรียน เมื่อเข้าใจความเป็นไปของศิลปิน 2. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความจำเป็นในการมีฝีมือ 3. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะและควรให้ใช้ความรู้สึกลงตัวของนักเรียนที่เห็นคุณค่าของศิลปะแสดงผลงานออกมา 4. ดำเนินการสอนแบบไม่ตึงเครียดหรือสบายจนเกินไป 5. อยู่ในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ
	<p>- การเปิดกว้างยอมรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรส่งเสริมให้ศึกษาจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต นิทรรศการต่างๆ 	<p>- การเปิดกว้างยอมรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย</p> <p>ควรเริ่มจากผู้สอนที่ต้อใจกว้าง เปิดรับทฤษฎีให้เข้าใจ และนำมาใช้สอนผู้เรียน ควร</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. ควรส่งเสริม เพราะเรื่องของศิลปะ ไม่มีถูกผิด สามารถโต้แย้งได้</p> <p>3. ควรส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ให้ครบกระบวนการ ยังไม่ควรตำหนิในทันที</p> <p>4. ควรส่งเสริมโดยการนำภาพผลงานที่ศึกษาดูงาน จากต่างประเทศมาให้ผู้เรียนดู</p> <p>5. ควรส่งเสริมโดยการแนะนำให้ผู้เรียนดูงานศิลปะให้มาก</p> <p>6. ควรให้ผู้เรียนมีอิสระทางด้านความคิด สามารถนำเทคนิคที่หลากหลายมาสร้างสรรค์ผลงาน</p> <p>7. ควรเริ่มจากผู้สอนที่ต้อใจกว้าง เปิดรับทฤษฎีให้เข้าใจและนำมาใช้สอนผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม</p>	<p>ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มควรส่งเสริมให้ศึกษาจากหนังสือ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต นิทรรศการต่างๆ ควรให้ผู้เรียนมีอิสระทางด้านความคิด สามารถนำเทคนิคที่หลากหลายมาสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งให้เห็นว่าเรื่องของศิลปะไม่มีถูกผิด สามารถโต้แย้งได้ ควรส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ให้ครบกระบวนการ ยังไม่ควรตำหนิในทันทีและควรส่งเสริมโดยการนำภาพผลงานที่ศึกษาดูงาน จากต่างประเทศมาให้ผู้เรียนดู ควรส่งเสริมโดยเชิญวิทยากร มาให้ความรู้แก่ผู้เรียน ควรส่งเสริมโดยการแนะนำให้ผู้เรียนดูงานศิลปะให้มาก</p>
	<p>การสอนเป็นทีม</p> <p>1. ควรมีผู้สอนเป็นคณะเพราะมีผู้เรียนจำนวนมาก</p> <p>2. ควรมีผู้สอนเป็นคณะ เพราะผู้เรียน</p> <p>3. ควรมีผู้สอนเป็นคณะ เพราะผู้สอนต้องดูแลช่วยแนะนำผู้เรียนอย่าง</p>	<p>ความคิดเห็นต่อการสอนเป็นทีม มีดังนี้</p> <p>ควรสอนเป็นทีม เพราะทัศนคติที่หลากหลายของผู้สอนทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จะได้รับประโยชน์ในมุมมองของ การวิจารณ์ผลงานที่หลากหลายจากทัศนคติที่ต่างกันในการ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>ใกล้ชิด ให้ทั่วถึง</p> <p>4. ควรสอนเป็นทีมควรมีการทำ ความตกลงการสอนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน</p> <p>5. การสอนเป็นคณะ อาจทำให้ผู้สอนบางคนทิ้งภาระให้ผู้สอนคนอื่นสอนแทน</p> <p>6. การสอนเป็นคณะทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนจากคำแนะนำที่แตกต่างกัน</p> <p>7. ควรสอนเป็นทีม เพราะทัศนคติที่หลากหลายของผู้สอนทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จะได้รับประโยชน์ในมุมมองของการวิจารณ์ผลงานที่หลากหลาย จากทัศนคติที่ต่างกันในการวิจารณ์ผลงาน การให้คำแนะนำ</p>	<p>วิจารณ์ผลงาน การให้คำแนะนำ ควรมีผู้สอนเป็นคณะ เพราะผู้สอนต้องดูแลช่วยแนะนำผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ให้ทั่วถึง</p>
	<p>- การสาธิต ทำให้ผู้เรียนดู</p> <p>1. ควรมีการสาธิตให้ผู้เรียนดู เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงกระบวนการทำงานอย่างถูกต้อง</p>	<p>- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสาธิต มีวิธีการดังนี้</p> <p>ควรมีการสาธิตให้ผู้เรียนดู เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงกระบวนการทำงานอย่างถูกต้อง แต่ในระดับสูง ควร</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. ควรมีการสาธิตให้ผู้เรียนดูทุกครั้ง</p> <p>3. ไม่มีการสาธิต แต่จะให้หาแนวทางของตนเองโดยดูจากครู</p> <p>4. ไม่มีการสาธิต ควรเป็นการนำเสนอผลงานและวิจารณ์งาน</p> <p>5. การสาธิต เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนยอมรับ</p> <p>6. ควรทำในบางครั้งที่ผู้เรียนเกิดความไขว้เขว ผู้สอนต้องบอกและสาธิตบ้าง ตามสถานการณ์</p>	<p>ทำใน บางครั้งที่ผู้เรียนเกิดความไขว้เขว ผู้สอนต้องบอกและสาธิตบ้าง ตามสถานการณ์</p>
	<p>วิธีการสาธิต</p> <p>1. ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ</p> <p>2. ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนบางส่วน</p> <p>3. ควรมีการสาธิตในส่วนที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้หรือมีปัญหา เกิดข้อผิดพลาดอย่างชัดเจน</p> <p>4. ควรสาธิตตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจสาธิตเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ หรือบางส่วน แล้วแต่ลักษณะของปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน</p>	<p>วิธีการสาธิต มีดังนี้</p> <p>ควรสาธิตตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจสาธิตเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ หรือบางส่วนแล้วแต่ลักษณะของปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนบางส่วน ควรมีการสาธิตในส่วนที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้หรือมีปัญหาเกิดข้อผิดพลาดอย่างชัดเจน</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>5.ในการสอนระดับสูงไม่จำเป็น เพราะ ควรเป็นเรื่องความคิดมากกว่าทักษะพื้นฐานได้ผ่านการฝึกฝนมาพอสมควรแล้ว</p> <p>6.. ความจำเป็น ขึ้นอยู่กับความคิด การแสดงออกของผู้เรียนแต่ละคนในการสอนระดับสูงหากเป็นการสร้างสรรค์งานที่เน้นทักษะสูง ควรมีการสาธิตบ้างตามความเหมาะสม</p>	
	<p>- การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีพื้นฐานน้อย</p> <p>1. การแนะนำควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. ควรเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด คอยช่วยแนะนำวิธีการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ</p> <p>3. ควรเอาใจใส่ผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ</p> <p>4. ควรให้ปฏิบัติงานเพื่อฝึกทักษะให้มากขึ้น</p> <p>5. ควรมีการแนะนำผู้เรียนทางอ้อม เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ</p> <p>6. ควรใช้วิธีชมก่อนแล้วจึงแนะนำถึงการแก้ปัญหา ไม่ควรใช้คำพูดในลักษณะตำหนิให้ผู้เรียนอับอาย</p>	<p>การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีพื้นฐานน้อย มีดังนี้</p> <p>ควรมีการให้คำแนะนำแต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด คอยช่วยแนะนำวิธีการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ ควรเอาใจใส่ผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ควรให้ปฏิบัติงานเพื่อฝึกทักษะให้มากขึ้น ควรมีการแนะนำผู้เรียนทางอ้อม เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ ควรใช้วิธีชมก่อนแล้วจึงแนะนำถึงการแก้ปัญหา ไม่ควรใช้คำพูดในลักษณะตำหนิ ในขณะที่ฝึกปฏิบัติหากผู้เรียนเกิดปัญหา</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>7. ไม่ควรบังคับ ชูเชิญผู้เรียนเกินไป ในขณะที่ฝึกปฏิบัติหากผู้เรียนเกิดปัญหาในการทำงานไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ควรให้เปลี่ยนเทคนิคการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวลลง ฝึกทำเทคนิคที่ทำได้อีกก่อน แล้วจึงให้กลับมาทดลองในเทคนิคที่สอนในบทเรียนนั้นอีกครั้ง</p> <p>8. ผู้เรียนในระดับสูงควรมีการช่วยเหลือเป็นระยะ เพียงเพื่อไม่ให้เกิดความไขว้เขว ควรปล่อยให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุด</p> <p>9. ควรมีการชมเพื่อเป็นกำลังใจ และติเพื่อการแก้ไข</p>	<p>ในการทำงานไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ควรให้เปลี่ยนเทคนิคการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวลลง ฝึกทำเทคนิคที่ทำได้อีกก่อน แล้วจึงให้กลับมาทดลองในเทคนิคที่สอนในบทเรียนนั้นอีกครั้ง ผู้เรียนในระดับสูงควรมีการช่วยเหลือเป็นระยะ เพียงเพื่อไม่ให้เกิดความไขว้เขว ควรปล่อยให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุด</p>
	<p>- การช่วยเหลือแก้ไข ให้คำติชมแก่ผู้เรียน</p> <p>1. การแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไข ให้คำติชม ต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. ควรช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และควรสังเกตจากปัญหาของผู้เรียนว่าต้องช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด</p> <p>3. ต้องเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด คอยช่วยให้คำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ</p>	<p>วิธีการช่วยเหลือแก้ไข ให้คำติชมแก่ผู้เรียนมีดังนี้</p> <p>การแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไข ให้คำติชม ต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และควรสังเกตจากปัญหาของผู้เรียนว่าต้องช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด ต้องเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด คอยช่วยให้คำแนะนำวิธีแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>4. ควรแนะนำ ดิชม ผู้เรียนเป็นครั้งคราวขณะปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล</p> <p>5. ควรมีการแนะนำให้การช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงที่แนวความคิดของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ</p> <p>6. ควรสอนอย่างใกล้ชิด แก้ปัญหาเป็นรายบุคคล</p> <p>7. ควรดิชมเพื่อให้กำลังใจแก่ผู้เรียนในการทำงานครั้งต่อไป</p> <p>8. ควรอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนกำหนดเองผู้สอนควรแนะนำและให้กำลังใจผู้เรียน</p> <p>9. การพูดให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณศิลปะไม่มีผิดถูก</p> <p>10. การพูดให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณผิดพลาดเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนเคยเป็นมาก่อน</p> <p>11. การพูดให้ผู้เรียน รู้ว่าบางครั้งความรู้ก็เกิดมาจากความผิดพลาดหรือ ความบังเอิญ</p>	
	<p>- การให้อิสระผู้เรียนทำงานศิลปะ</p> <p>1. ในช่วงที่มีการฝึกปฏิบัติระดับพื้นฐานควรให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกทำงานด้วยตนเองแต่อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้สอนเพื่อให้อยู่ใน</p>	<p>ควรให้อิสระผู้เรียนทำงานศิลปะ ดังนี้</p> <p>ระดับพื้นฐานควรให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกทำงานด้วยตนเอง แต่ อยู่ใน ความควบคุมดูแลของผู้สอนเพื่อให้</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>เป้าหมายที่วางไว้</p> <p>2. ควรให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกทำงานด้วยตนเองและฝึกการแก้ปัญหาในกระบวนการทำงานด้วยตนเองให้มากที่สุด</p>	<p>อยู่ในเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนระดับสูง ควรให้อิสระแก่ผู้เรียน</p>
	<p>- การให้ผู้เรียนฝึกทักษะความชำนาญจากการเขียนตามแบบ</p> <p>1. จำเป็น เพื่อให้รู้พื้นฐานที่ถูกต้อง</p> <p>2. จำเป็น เพราะถือเป็นการฝึกฝนอย่างยิ่ง</p> <p>3. จำเป็นต้องฝึกปฏิบัติจากหุ่นนิ่งหรือคนจริง แต่ไม่เน้นการลอกงานจากศิลปิน</p> <p>4. การฝึกการเขียนตามแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เรียนว่าต้องการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใด การฝึกเขียนตามแบบยังมีความจำเป็นเพื่อฝึกทักษะแก่ผู้เรียนหากเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบเหมือนจริง</p>	<p>การให้ผู้เรียนฝึกทักษะความชำนาญจากการเขียนตามแบบ</p> <p>การฝึกการเขียนตามแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เรียนว่าต้องการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใด การฝึกเขียนตามแบบยังมีความจำเป็นเพื่อฝึกทักษะแก่ผู้เรียนหากเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบเหมือนจริง ในระดับพื้นฐานมีความจำเป็นเพื่อให้รู้พื้นฐานที่ถูกต้องถือเป็นการฝึกฝนอย่างยิ่ง เป็นการฝึกปฏิบัติจากหุ่นนิ่งหรือคนจริง แต่ไม่เน้นการลอกงานจากศิลปิน</p>
	<p>- การจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ นอกห้องเรียนแก่ผู้เรียน</p> <p>1. ควรมีการศึกษานอกสถานที่ จาก</p>	<p>- การจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ นอกห้องเรียนแก่ผู้เรียน</p> <p>ควรมีการศึกษานอกสถานที่</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>สภาพแวดล้อมทั่วไป การศึกษา ข้อมูลตามพิพิธภัณฑ์และการศึกษา ผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะ</p> <p>2. ควรมีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่</p> <p>3. ควรมีการเข้าร่วมการปฏิบัติการศิลปะผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะ</p>	<p>จากสภาพแวดล้อมผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะควรมีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่</p> <p>ควรมีการเข้าร่วมการปฏิบัติการศิลปะผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะ</p>
	<p>- การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่</p> <p>1. ควรมีการฝึกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชาที่เรียน</p> <p>2. เป็นไปได้ยาก เพราะสภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน</p> <p>3. ควรจัดประสบการณ์ในลักษณะการจัดแสดงนิทรรศการ การสัมมนา</p> <p>3. ควรไปฝึกปฏิบัตินอกสถานที่โดยให้ผู้เรียนฝึกจากสถานที่จริงโดยเลือกสิ่งที่ชอบแล้วคัดเลือกเป็นงานส่ง</p>	<p>- การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่</p> <p>1. ควรมีการฝึกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชาที่เรียน</p> <p>2. เป็นไปได้ยาก เพราะสภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน</p> <p>3. ควรจัดประสบการณ์ในลักษณะ การจัดแสดงนิทรรศการ การสัมมนา</p>
	<p>- การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน</p> <p>1. ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน</p>	<p>การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน</p> <p>หากไม่มีบุคคลากรที่เพียงพอ ควรเชิญวิทยากรหรือ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือการทำงาน</p> <p>3. ไม่ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพราะมีบุคลากรอยู่แล้ว</p> <p>4. ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจ</p> <p>5. ไม่ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนระดับพื้นฐาน มีเทคนิคที่ต้องเรียนรู้มาก</p> <p>6. จะเชิญถ้าจำเป็นและเป็นความรู้ที่ใหม่</p> <p>7. ควรเชิญผู้ที่ให้คำแนะนำและมีเทคนิคใหม่ๆ</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือการทำงาน ควรเชิญผู้ที่ให้คำแนะนำและมีเทคนิคใหม่ๆความรู้ที่ใหม่ แต่ระดับพื้นฐานไม่ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนระดับพื้นฐาน มีเทคนิคที่ต้องเรียนรู้มาก</p>
	<p>เกณฑ์การคัดเลือกวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>1. ควรเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ มีชื่อเสียง</p> <p>2. ควรเลือกผู้ที่มีความรู้ ในส่วนที่ควรให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติม</p> <p>3. ควรเชิญศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีลักษณะงานที่แปลกใหม่</p>	<p>เกณฑ์การคัดเลือกวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>ควรเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ มีชื่อเสียงควรเลือกผู้ที่มีความรู้ในส่วนที่ควรให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเป็นศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีลักษณะงาน</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
3. การใช้สื่อการสอน	<p>การใช้สื่อการสอน</p> <p>1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจใน2. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานนอกสถานที่</p> <p>1. มีความจำเป็น เพราะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น</p> <p>2. มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะศิลปะเป็นสิ่งที่พูดในเชิงทฤษฎีอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีตัวอย่างให้ดู</p> <p>3. สื่อการสอนมีความจำเป็นน้อยมาก เพราะเป็นการศึกษาเฉพาะบุคคล</p>	<p>การใช้สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น และการสอนศิลปะเป็นสิ่งที่พูดในเชิงทฤษฎีอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีตัวอย่างให้ดูในระดับสูง สื่อการสอนมีความจำเป็นน้อยมาก เพราะเป็นการศึกษาเฉพาะบุคคล</p>
	<p>- สื่อประกอบการสอนที่ใช้</p> <p>1. สไลด์</p> <p>2. รูปภาพงานตัวอย่าง ผลงานจริง</p> <p>3. คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต</p> <p>4. ตำราเรียน หนังสือ คู่มือวิชาการ แสดงงานนิทรรศการต่างๆ</p> <p>5. ภาพถ่าย</p> <p>6. สื่อดิจิทัล</p> <p>7. ศึกษาในสถานที่จริง</p> <p>8. เครื่องมือเครื่องใช้ในสาขาวิชาที่</p>	<p>- สื่อประกอบการสอนที่ใช้</p> <p>ได้แก่ สไลด์ รูปภาพงาน ตัวอย่าง ผลงานจริง คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตำราเรียน หนังสือ คู่มือวิชาการ แสดงงานนิทรรศการ ต่างๆ ภาพถ่าย ศึกษาในสถานที่จริง เครื่องมือ เครื่องใช้ในสาขาวิชาที่สอน และ สื่อดิจิทัล</p>

จากตารางที่ 4 ผลการสรุปข้อวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ
ด้านการดำเนินการสอน มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ด้านการดำเนินการสอน

1. ขั้นตอนการสอน

การนำเข้าสู่บทเรียน จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ควรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบ เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้ควรแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบในชั่วโมงแรกของบทเรียนเพื่อให้ทราบเงื่อนไข กติกา การเรียน

การสร้างแรงจูงใจ จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ควรให้ผู้เรียนได้เห็นผลงานจริงของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ เห็นผลงานจริงเพื่อเป็นตัวอย่างในเรื่องของเทคนิคการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์และผลสำเร็จ ควรยกตัวอย่างศิลปินที่ประสบความสำเร็จให้มีแบบอย่างที่ดีในลักษณะนิสัยของการทำงานศิลปะ ควรใช้วิธีการพูดคุย ให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียน เล่าประสบการณ์ของผู้สอนซึ่งผู้สอนควรเป็นตัวอย่างที่ดีใน ให้เกียรติผู้เรียน แต่งกายเหมาะสม และเป็นแบบอย่างในการทำงานที่มุ่งมั่นต่อเนื่อง ควรสร้างแรงจูงใจด้วยการให้คะแนน ควรมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนและควรมีการเชิญชาวต่างชาติมาสอน

การสรุปบทเรียน ในการสรุปบทเรียนแต่ละครั้งผู้สอนควรยกตัวอย่างผลงานที่ดีและไม่ดีที่เกิดจากการฝึกในครั้งนั้นๆ มีการวิจารณ์งานข้อดี ข้อเสียในการทำงานศิลปะของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรใช้คำพูดที่รักษาน้ำใจผู้เรียน ควรพูดให้กำลังใจการสรุปบทเรียนแต่ละครั้งทำได้ยากเพราะผู้เรียน ไม่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จึงควรสรุปบทเรียนในสัปดาห์สุดท้ายถึงบทเรียนต่างๆ ที่เรียนรู้ และผลการศึกษาทั้งหมด

2. วิธีสอน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของผู้เรียนแต่ช่วยได้ไม่มากนักขึ้นอยู่กับผู้เรียน ควรฝึกฝนไปอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองควรให้ผู้เรียนทำงานมาก พบปัญหาและแก้ไขปัญหากระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยตนเอง ส่วนผู้สอนควรส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของผู้เรียนโดยการนำผู้เรียนไปชมนิทรรศการ หรือการดูหนังสือเกี่ยวกับศิลปะ

ควรส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของผู้เรียนโดยการนำภาพงานศิลปะจากการศึกษาดูงานของผู้สอน มาให้ผู้เรียนดูและอธิบาย ควรยกตัวอย่างผลงานที่ดีของศิลปินในเนื้อหาที่สอน การส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ ผู้เรียนจะมีประสบการณ์จากการเรียนในชั้นเรียนซึ่งจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติโดยเฉพาะช่วงที่มีการวิจารณ์ผลงานควรปล่อยให้ผู้เรียนแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมา เพราะศิลปะไม่มีสิ่งผิดถูกตายตัว ควรให้อิสระ ได้ทดลองทำงานศิลปะ ไม่กำหนดกรอบตายตัวผู้สอนควรสร้างความใกล้ชิด ให้ความสนิทสนมเพื่อให้ผู้เรียนกล้าซักถาม กล้าคิด กล้าแสดงออก ควรให้กำลังใจเพื่อเพิ่มความมั่นใจอาจใช้วิธีการสาธิตให้ดูพร้อมอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานควรให้ผู้เรียนทำงานให้มาก การได้แก้ปัญหาจากการทำงานจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ

การแก้ปัญหา การไม่ตั้งใจเรียนของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ควรดูเป็นรายบุคคลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหามีการตักเตือน และใช้คะแนนเป็นการลงโทษในเบื้องต้น ควรยกตัวอย่างความขยัน ความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานของศิลปินที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งควรมีการตักเตือนและลงโทษโดยการให้ทำงานมากขึ้น มีการใช้คะแนนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียน เห็นความจำเป็น เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์ ในกิจกรรมที่เรียนอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้เรียนจะขยัน มุ่งมั่นในการเรียน เมื่อเข้าใจความเป็นไปของศิลปิน ผู้สอนควรปลุกฝังให้ผู้เรียนเห็นความจำเป็นในการฝึกทักษะฝีมือ ผู้สอนควรปลุกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะและควรให้ใช้ความรู้สึกส่วนตัวของผู้เรียนที่เห็นคุณค่าของศิลปะแสดงผลงานออกมา มีการสอนแบบไม่ตึงเครียดหรือสบายจนเกินไป

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การเปิดกว้างยอมรับรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย ควรเริ่มจากผู้สอนที่ต้องใจกว้าง เปิดรับทฤษฎีให้เข้าใจและนำมาใช้สอนผู้เรียน ควรความรู้เพิ่มควรส่งเสริมให้ศึกษาจากหนังสือ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต นิทรรศการต่างๆควรให้ผู้เรียนมีอิสระทางด้านความคิด สามารถนำเทคนิคที่หลากหลายมาสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งให้เห็นว่าเรื่องของศิลปะไม่มีถูกผิด สามารถโต้แย้งได้ ควรส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ให้ครบกระบวนการ ยังไม่ควรตำหนิในทันทีและควรส่งเสริมโดยการนำภาพผลงานที่ศึกษาดูงาน จากต่างประเทศมาให้ผู้เรียนดู ควรส่งเสริมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน ควรส่งเสริมโดยการแนะนำให้ผู้เรียนดูงานศิลปะให้มาก

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ความคิดเห็นต่อการสอนเป็นทีม ควรสอนเป็นทีม เพราะทัศนคติที่หลากหลายของผู้สอนทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จะได้รับประโยชน์ในมุมมองของ การวิจารณ์ผลงานที่หลากหลาย จากทัศนคติที่ต่างกันในการวิจารณ์ผลงาน การให้คำแนะนำ ควรมีผู้สอนเป็นคณะ เพราะผู้สอนต้องดูแลช่วยแนะนำผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ให้ทั่วถึง

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การสอนศิลปะปฏิบัติ ควรมีการสาธิตให้ผู้เรียนดู เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงกระบวนการทำงานอย่างถูกต้อง แต่ในระดับสูง ควรทำใน บางครั้งผู้เรียนเกิดความไขว่เขว ผู้สอนต้องบอกและสาธิตบ้าง ตามสถานการณ์วิธีการสาธิต ควรสาธิตตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจสาธิตเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ หรือบางส่วน แล้วแต่ลักษณะของปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ ควรสาธิตอย่างเป็นขั้นตอนบางส่วน ควรมีการสาธิตในส่วนที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้หรือมีปัญหา เกิดข้อผิดพลาดอย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การช่วยเหลือผู้เรียนที่มี พื้นฐานน้อย ผู้สอนควรมีการให้คำแนะนำแต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด คอยช่วยแนะนำวิธีการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ ควรเอาใจใส่ผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ควรให้ปฏิบัติงานเพื่อฝึกทักษะให้มากขึ้น ควรมีการแนะนำผู้เรียนทางอ้อม เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ ควรใช้วิธีชมก่อนแล้วจึงแนะนำถึงการแก้ปัญหา ไม่ควรใช้คำพูดในลักษณะตำหนิ ในขณะที่ฝึกปฏิบัติหากผู้เรียนเกิดปัญหาในการทำงานไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ควรให้เปลี่ยนเทคนิคการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวลลง ฝึกทำเทคนิคที่ทำได้ก่อน แล้วจึงให้กลับมาทดลองในเทคนิคที่สอนในบทเรียนนั้นอีกครั้ง ผู้เรียนในระดับสูงควรมีการช่วยเหลือเป็นระยะ เพียงเพื่อไม่ให้เกิดความไขว่เขว ควรปล่อยให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุด

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การช่วยเหลือแก้ไข ให้คำติชมแก่ผู้เรียน ผู้สอนควรมีการแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไข ให้คำติชม ต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และควรสังเกตจากปัญหาของผู้เรียนว่าต้องช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด ต้องเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด คอยช่วยให้คำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนทำงานศิลปะ ในระดับพื้นฐานผู้สอนควรให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกทำงานด้วยตนเองแต่อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้สอนเพื่อให้อยู่ในเป้าหมายที่วางไว้

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การให้ผู้เรียนฝึกทักษะความชำนาญจากการเขียนตามแบบ การฝึกการเขียนตามแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เรียนว่าต้องการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใด การฝึกเขียนตามแบบยังมีความจำเป็นเพื่อฝึกทักษะแก่ผู้เรียนหากเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบเหมือนจริง ในระดับพื้นฐานมีความจำเป็น เพื่อให้รู้พื้นฐานที่ถูกต้องถือเป็นการฝึกฝนอย่างยิ่ง เป็นการฝึกปฏิบัติจากหุ่นนิ่งหรือคนจริง แต่ไม่เน้นการลอกงานจากศิลปิน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ นอกห้องเรียนแก่ผู้เรียน ควรมีการศึกษานอกสถานที่ จากสภาพแวดล้อมผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะควรมีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ ควรมีการเข้าร่วมการปฏิบัติการศิลปะผลงานจริงจากนิทรรศการศิลปะ ส่วนการฝึกปฏิบัติที่ควรมีการฝึกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชาที่เรียนดูความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของผู้เรียน ควรจัดประสบการณ์ในลักษณะ การจัดแสดงนิทรรศการ การเข้าร่วมการสัมมนาทางศิลปะ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า ควรมีการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนหากไม่มีบุคคลากรที่เพียงพอควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือการทำงานควรเชิญผู้ที่ให้คำแนะนำและมีเทคนิคใหม่ๆ ความรู้ที่ใหม่ แต่ระดับพื้นฐานไม่ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนระดับพื้นฐาน มีเทคนิคที่ต้องเรียนรู้มาก เกณฑ์การคัดเลือกวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ มีชื่อเสียงควรเลือกผู้ที่มีความรู้ ในส่วนที่ควรให้ ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเป็นศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีลักษณะงาน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การใช้สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น และการสอนศิลปะเป็นสิ่งที่พูดในเชิงทฤษฎีอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีตัวอย่างให้ดูในระดับสูง สื่อการสอนมีความจำเป็นน้อยมาก เพราะเป็นการศึกษาเฉพาะบุคคล สื่อประกอบการสอนที่ใช้ ได้แก่ สไลด์ รูปภาพงานตัวอย่าง ผลงานจริง คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตำราเรียน หนังสือ คู่มือปฏิบัติการแสดงงานนิทรรศการต่างๆ ภาพถ่าย ศึกษาในสถานที่จริง เครื่องมือเครื่องใช้ในสาขาวิชาที่สอน และสื่อดิจิทัล

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
1. <u>วัตถุประสงค์</u>	<p>- การประเมินเพื่อสำรวจ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน</p> <p>1. การประเมินเพื่อสำรวจ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียนควรมีการประเมินโดยใช้วิธีการดูชิ้นงานชิ้นแรก ที่ผู้เรียนแต่ละคนทำเพื่อนำมา ประเมินความพัฒนาในผลงานชิ้นอื่น</p> <p>2. ไม่จำเป็นต้องมีการประเมินผู้เรียน อีกเพราะผู้เรียนได้ผ่านเกณฑ์การ สอบคัดเลือกมาแล้วจึงถือได้ว่า ผู้เรียนทุกคนเป็นผู้มีความรู้ ความ สามารถ มีทักษะสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้</p> <p>3. ไม่จำเป็นเพราะการเรียนรวมกัน ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ กระตือรือร้นพยายามพัฒนาตนเอง ในที่สุด</p> <p>4. ควรมีการประเมินทักษะผู้เรียน ก่อน เพื่อใช้วัดผลการพัฒนาของ ผู้เรียน</p> <p>5. มีความจำเป็นเพื่อให้รู้ถึง ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีความ หลากหลาย แตกต่างกันไป</p>	<p>การประเมินเพื่อสำรวจ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของ ผู้เรียน ควรมีการประเมินโดย ใช้วิธีการดูชิ้นงานชิ้นแรกที่ ผู้เรียนแต่ละคนทำเพราะ ผู้เรียนได้ผ่านเกณฑ์การสอบ คัดเลือกมาแล้ว ผู้เรียนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ มี ทักษะสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้</p> <p>3. มีความจำเป็นเพื่อให้รู้ถึง ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีความ แตกต่างกันไป</p> <p>เฉพาะบุคคล</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	เฉพาะบุคคล โดยการประเมินจากผลงานชิ้นแรกที่มีมอบหมายให้ทำ	
	<p>- การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างสอน</p> <p>1. ควรมีการประเมินดูความก้าวหน้าของกระบวนการทำงานของผู้เรียน</p> <p>2. ควรมีการประเมินเพื่อให้ได้เห็นถึงพัฒนาการ แนวความคิดและทักษะของผู้เรียน</p>	<p>การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างสอนมีความสำคัญผู้สอนศิลปะปฏิบัติควรมีการประเมิน เพื่อดูความเข้าใจในกระบวนการทำงานของผู้เรียนและดูความก้าวหน้าขณะฝึกปฏิบัติแต่ละครั้ง</p>
	<p>การประเมินหลังการสอน</p> <p>1. เป็นการประเมิน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลงานผู้เรียน</p> <p>2. ควรมีการประเมิน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน</p> <p>3. เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลงานศิลปะของผู้เรียนในภาพรวมทั้งหมด</p>	<p>การประเมินหลังการสอน</p> <p>อาจารย์ผู้สอนประเมินเพื่อดูความก้าวหน้าหรือการพัฒนาการทำงานศิลปะของผู้เรียนและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลงานผู้เรียน</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>- การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน</p> <p>1. นำผลการประเมิน ที่ผู้เรียนประเมินผู้สอนมาปรับปรุงการเรียนการสอน</p> <p>2. นำมาปรับใช้ในบางสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน</p> <p>1. ควรนำผลการประชุมโดยต้องคำนึงถึงผู้เรียนแต่ละรุ่นเป็นหลัก</p> <p>2. ควรมีการประชุมทุกครั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน</p>	<p>อาจารย์ผู้สอนศิลปะปฏิบัติ ควรมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน และนำมาปรับใช้ในบางสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน</p>
<p>2. <u>ระยะเวลาที่ดำเนินการวัดและการประเมินผล</u></p>	<p>- กำหนดเวลาการตรวจผลงานผู้เรียน</p> <p>1. ควรตรวจผลงานระหว่างฝึกปฏิบัติงานเพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าและปัญหาในกระบวนการทำงานของผู้เรียนแต่ละคน</p> <p>2. ควรตรวจผลงานภายหลังที่การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นเพื่อประเมินผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ได้เห็นภาพรวมของผลงานสรุปขั้นสุดท้ายในปลายภาคเรียน</p> <p>3. ไม่ควรประเมินเฉพาะผลงาน ที่สำเร็จแล้วเพียงอย่างเดียว ต้องติดตามประเมินในทุกขั้นตอนของการ</p>	<p>การตรวจผลงานในช่วงเวลาต่างๆดังนี้</p> <p>ไม่ควรประเมินจากผลงานที่สำเร็จแล้วเพียงอย่างเดียว ควรตรวจผลงานระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทำงานศิลปะของผู้เรียนและทราบปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน ควรมีการประเมินผลงานผู้เรียน ภายหลังที่การปฏิบัติเสร็จสิ้น และ ควรประเมินผล</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	ฝึกปฏิบัติ งานของผู้เรียน	งานชิ้นสุดท้ายปลายภาคเรียน
<p>3. <u>วิธีการหรือเครื่องมือ</u> <u>ในการวัดและการ</u> <u>ประเมินผล</u></p>	<p>การประเมินการทำงานศิลปะของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากผลงานของผู้เรียน 2. ประเมินจากการสังเกตการทำงานแต่ละขั้นตอนของผู้เรียน 3. ประเมินจากการติดตามดูพัฒนาการของผู้เรียน <p>- การประเมินความรู้ ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากผลงานของผู้เรียน เพราะผลงานที่ดีแสดงถึงความรู้ความเข้าใจ 2. ควรประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน ประเมินจากการซักถามผู้เรียนเพิ่มเติม <p>- การประเมินลักษณะนิสัยการเรียนของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากการสังเกตความตั้งใจเรียน รวมถึงการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ 	<p>ควรประเมินการทำงานศิลปะของผู้เรียน ผลงานของผู้เรียน ควรประเมินจากการสังเกตการทำงานแต่ละขั้นตอนของผู้เรียน และการติดตามดูพัฒนาการของผู้เรียน</p> <p>การประเมินความรู้ ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียน ควร</p> <p>ประเมินจากผลงานของผู้เรียน เพราะผลงานที่ดีแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ</p> <p>ประเมินจากการซักถามผู้เรียน</p> <p>การประเมินลักษณะนิสัยการเรียนของผู้เรียน ควรประเมินจากการสังเกตความตั้งใจเรียน รวมถึงการเข้าเรียน</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>2. ประเมินจากการสังเกตการคลุกคลี การใกล้ชิด</p> <p>3. ประเมินจากการสังเกตความเอาใจใส่ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะช่วงของการส่งภาพของแบบภาพร่าง</p>	<p>อย่างสม่ำเสมอของผู้เรียน ประเมินจากการสังเกตความเอาใจใส่ งานที่มอบหมายให้ โดยเฉพาะช่วงของการส่งภาพของแบบภาพร่าง และ ประเมินจากการสังเกต ในขณะที่มีการพูดคุย ความใกล้ชิดกับผู้เรียน</p>
	<p>- การแจ้งผลการเรียนของผู้เรียน</p> <p>1. การประเมินขณะปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ ควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ผู้เรียน นำผลการประเมินหรือการวิจารณ์ไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้ทันที</p> <p>2. การประเมินปลายภาคเรียนควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ผู้เรียนทราบและกรณีที่มีปัญหาสามารถแก้ไขผลการเรียนได้ตามกำหนดของมหาวิทยาลัย</p> <p>3. ไม่จำเป็นที่มีการต้องแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที ควรเป็นไปตามระเบียบกำหนดการของสำนักทะเบียน</p>	<p>การแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้เรียนทราบควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ทั้งในการประเมินขณะปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนนำผลการประเมินหรือการวิจารณ์ไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้ ส่วนในด้านการประเมินผลในช่วงปลายภาคเรียนควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ผู้เรียนทราบและกรณีที่มีปัญหาสามารถแก้ไขผลการเรียนได้ตามกำหนดของมหาวิทยาลัย และ</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
		<p>มีผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนให้ความเห็นว่า ไม่จำเป็นมีการต้องแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที ควรเป็นไปตามระเบียบกำหนดการของสำนักทะเบียน</p>
<p>4. <u>เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล</u></p>	<p>ท่านคิดว่าการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ควรเน้นการประเมินในสิ่งใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นการประเมินผลงาน 2. เน้นการประเมินทั้งทักษะและความคิด 3. เน้นการประเมินความตั้งใจของผู้เรียน 4. เน้นการประเมินความคิด 5. เน้นการประเมินว่างานนั้นแสดงออกถึงศิลปะ 	<p>การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ควรเน้นการประเมินผลงานเป็นสำคัญ และควรเน้นการประเมินทั้งทักษะและความคิด ควรเน้นการประเมินความตั้งใจของผู้เรียน ควรเน้นการประเมินความคิด และการประเมินการแสดงออกทางศิลปะ</p>
	<p>ท่านคิดว่าควรวัดและประเมินผล ความรู้ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียนอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ 2. ความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏในผลงาน 3. วิธีการแสดงออก 	<p>การวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียน ควรพิจารณาจากผลงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ควรพิจารณาจากความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏในผลงานคิด และควรพิจารณาจากวิธีการแสดงออกคิด</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>การวัดและประเมินผล ลักษณะนิสัย การเรียน</p> <p>1.ความตั้งใจ ความทุ่มเทในการทำงาน</p> <p>2.การเข้าชั้นเรียน</p> <p>3.การส่งงานครบตามกำหนด</p>	<p>การวัดและประเมินผล ลักษณะนิสัยการเรียน ควรพิจารณาจากความตั้งใจ ความทุ่มเทในการทำงาน ควรเช็คการเข้าชั้นเรียน และควรพิจารณาจากการส่งงานครบตามกำหนด</p>
	<p>เกณฑ์การวัดและประเมินผล ผลงานของผู้เรียน</p> <p>1. ควรพิจารณาจากทักษะที่ถูกต้องตามหลักการ</p> <p>2. ควรวัดจากการพัฒนาการในการทำงานของผู้เรียน</p> <p>3. ควรวัดจากความเหมือนที่ฝึกจากแบบปฏิบัติ</p> <p>4. ควรวัดจากความตั้งใจ</p> <p>5. ควรเปรียบเทียบจากผู้เรียนคนอื่น</p> <p>6. ควรวัดจากความรับผิดชอบในการส่งงาน</p> <p>7. ศิลปนิพนธ์ประเมินจากความสอดคล้อง ระบายร่าง ภาคเอกสาร ความคิด เทคนิค รูปแบบของผลงาน ที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ</p>	<p>เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ผลงานของผู้เรียน มีดังนี้</p> <p>1. ทักษะที่ถูกต้องตามหลักการ</p> <p>2. พัฒนาการในการทำงานของผู้เรียน</p> <p>3. ความเหมือนที่ฝึกจากแบบปฏิบัติ</p> <p>4. ความตั้งใจ</p> <p>5. เปรียบเทียบจากผู้เรียนคนอื่น</p> <p>6. ความรับผิดชอบในการส่งงาน</p> <p>7. ศิลปนิพนธ์ประเมินจากความสอดคล้อง ระบายร่าง ภาคเอกสาร ความคิด เทคนิค รูปแบบของผลงานที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ</p>

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ประเด็น	คำถามและข้อค้นพบ	ข้อวิเคราะห์
	<p>การประเมินผลงานโดยการเปรียบเทียบ</p> <p>1. ควรเปรียบเทียบจากพัฒนา การของผู้เรียนเอง เป็นราย บุคคล โดยเปรียบเทียบกับผลงานชิ้นแรก ที่ผู้เรียนทำมาจนถึงชิ้นสุดท้ายในปลายภาคการศึกษา</p> <p>2. เปรียบเทียบกับผลงานผู้เรียนคนอื่นเพื่อพิจารณาความมุ่งมั่นเอาใจใส่ในการทำงานของผู้เรียนแต่ละคน</p> <p>3. ควรเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้ตรงตาม ที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>4. ไม่ควรมีการเปรียบเทียบกับสิ่งใด ควรพิจารณาจากผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p>	<p>การประเมินผลงานโดยการเปรียบเทียบ ผู้สอน ควรพิจารณา ดังนี้</p> <p>1. เปรียบเทียบกับผลงานของ ผู้เรียนเอง</p> <p>2. เปรียบเทียบกับผู้เรียนคนอื่น</p> <p>3. เปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>4. ไม่ควรเปรียบเทียบกับผู้เรียนคนอื่น</p>

ผลการสรุปข้อวิเคราะห์ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ด้านการวัดการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ด้านการวัดและการประเมินผล

1. วัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การประเมินเพื่อสำรวจ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน ควรมีการประเมินโดยใช้วิธีการดูผลงานชิ้นแรก ที่ผู้เรียนแต่ละคนทำเพื่อนำมาประเมินความพัฒนา ในผลงานชิ้นอื่นๆ จึงไม่จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบใดๆ ประเมินผู้เรียนอีก เพราะผู้เรียนได้ผ่าน

เกณฑ์การสอบคัดเลือกมาแล้วจึงถือได้ว่าผู้เรียนทุกคนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ อีกทั้งการเรียนรวมกันของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือแรงบันดาลใจพัฒนาตนเองในที่สุด

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่าง สอนจากการสัมภาษณ์พบว่าควรมีการประเมิน เพื่อดูความเข้าใจในกระบวนการทำงานของผู้เรียน และดูความก้าวหน้าขณะฝึกปฏิบัติแต่ละครั้ง การประเมินหลังการสอนจากการสัมภาษณ์พบว่า ควรมีประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลงานผู้เรียน และควรมีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2. เวลาที่ดำเนินการวัดและการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การตรวจผลงานในช่วงเวลาต่างๆจากการสัมภาษณ์ พบว่า ไม่ควรประเมินจากผลงานที่สำเร็จแล้วเพียงอย่างเดียว ควรตรวจผลงานระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทำงานศิลปะของผู้เรียนและทราบปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลงานผู้เรียนภายหลังที่การปฏิบัติเสร็จสิ้น และ ควรประเมินผลงานชิ้นสุดท้าย ปลายภาคเรียน

3. วิธีการหรือเครื่องมือในการวัดและการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า การประเมินการทำงานศิลปะของผู้เรียน จากการ สัมภาษณ์พบว่า ควรประเมินการทำงานศิลปะของผู้เรียนผลงานของผู้เรียนควรประเมินจากการ สังเกตการทำงานแต่ละขั้นตอนของผู้เรียนและการติดตามดูพัฒนาการของผู้เรียน

การประเมินความรู้ ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียนควรประเมินจากผลงานของผู้เรียน เพราะผลงานที่ดีแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ นอกจากนี้ควรประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน ประเมินจากการซักถามผู้เรียนเพิ่มเติม การประเมินลักษณะนิสัยการเรียนของผู้เรียนจากการ สัมภาษณ์พบว่าควรประเมินจากการสังเกตความตั้งใจเรียน รวมถึงการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ของผู้เรียน ประเมินจากการสังเกตความเอาใจใส่ งานที่มอบหมายให้โดยเฉพาะช่วงของการส่ง ภาพของแบบภาพร่าง และประเมินจากการสังเกต ในขณะที่มีการพูดคุย ความใกล้ชิดกับผู้เรียน

การแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้เรียนทราบนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่าควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ทั้งในการประเมินขณะปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนนำผลการประเมินหรือการวิจารณ์ไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้ ส่วนในด้านการประเมินผลในช่วงปลายภาคเรียนควรมีการแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที เพื่อให้ผู้เรียนทราบและกรณีที่มีปัญหาสามารถแก้ไขผลการเรียนได้ตามกำหนดของมหาวิทยาลัย และมีผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนให้ความเห็นว่า ไม่จำเป็นที่มีการต้องแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนในทันที ควรเป็นไปตามระเบียบกำหนดการของสำนักทะเบียน

4. เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเน้นการประเมินผลงาน เป็นสำคัญ นอกจากนี้มีบางคนให้ความเห็นว่าควรเน้นการประเมินทั้งทักษะและความคิด ควรเน้นการประเมินความตั้งใจของผู้เรียน ควรเน้นการประเมินความคิดละ และข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือควรเน้นการประเมินว่างานนั้นแสดงออกถึงศิลปะ

การวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจทางศิลปะของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรพิจารณาจากผลงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ควรพิจารณาจากความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏในผลงานคิด และควรพิจารณาจากวิธีการแสดงออกคิด การวัดและประเมินผล ลักษณะนิสัยการเรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรพิจารณาจากความตั้งใจ ความทุ่มเทในการทำงาน ควรเช็คการเข้าชั้นเรียน และควรพิจารณาจากการส่งงานครบตามกำหนด

เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล ผลงานของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพิจารณาจากทักษะที่ถูกต้องตามหลักการ รองลงมาคือควรวัดจากการพัฒนาการในการทำงานของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนให้ความคิดเห็นว่าการวัดจากความเหมือนที่ฝึกจากแบบปฏิบัติ ควรวัดจากความตั้งใจ ควรเปรียบเทียบจากผู้เรียนคนอื่น และควรวัดจากความรับผิดชอบในการส่งงาน ผู้สอนควรพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับผลงานชิ้นแรกของผู้เรียนทำมาจนถึงชิ้นสุดท้ายในปลายภาคการศึกษาและควรมีการเปรียบเทียบกับผลงานผู้เรียนคนอื่นเพื่อพิจารณาความมุ่งมั่นเอาใจใส่ในการทำงานของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนี้ควรเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด และมีความเห็นส่วนน้อยที่คิดว่าไม่ควรมีการเปรียบเทียบกับสิ่งใดควรพิจารณาจากผู้เรียนเป็นรายบุคคล